

Ladonja

VJERSKI INFORMATIVNO-KULTURNI LIST | 3/362 | GODINA XXXV | CIJENA 10 KN

OŽUJAK 2016.

SRETAN USKRS!

Poštovani čitatelji,

i ove nas godine raduje blagdan Isusova uskrsnuća koji ove godine dolazi nešto ranije. Usksru prethodi blagdan Cvjetnice koji svojim sadržajem i porukom na određen način simbolizira ljudski život. Upravo kontrast slavlja ulaska u Jeruzalem i Muke, koju čitamo u sv. misi, podsjeća na ljudski život u kojem se isprepliću i lagodni i teški trenutci, trenutci slavlja i poniženja, radosti i žalosti. Stoga nas Cvjetnica i Veliki tjedan, koji kulminira slavljem Isusova uskrsnuća, potiču da zahvalimo Bogu i za sve ono što smo u proteklom vremenu činili. I ovu smo korizmu nastojali što dostoijnije proživjeti, ne samo formalno, već življenjem iskrene molitve, sakramenta isповijedi, pobožnostima i drugim hvalevrijednim nastojanjima. Znamo da ne treba brojati i da brojevi nisu najvažniji, ali ipak treba primijetiti da je i u našim crkvama, župama, diljem naše mjesne Crkve, primjetan veći broj isповijedi, veći broj onih koji su pobožnostima i hodočašćima nastojali svoj duhovni život učiniti boljim, a tako i prilići jer je ova godina posebna – Sveta godina

IMPRESUM

Pokrenuo Antun Hek, od lipnja do listopada 1972. listić – prilog obiteljskog časopisa Kana, samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač:

Biskupski ordinarijat Porečke i Pulskog biskupije

Glavni urednik: Vilim Grbac

Zamjenik glavnog urednika: Željko Mrak

Uredništvo: Blaž Bošnjaković, Vilim Grbac, Ilija Jakovljević, Tomislav Milohanić, Željko Mrak

Adresa uredništva:

Dobrilina 6, 52000 Pazin, tel: 052/624-863, ladonja@biskupija-porecko-pulsko.hr

List izlazi 12 puta godišnje

Grafičko oblikovanje i priprema: David Ivić

Tisk/Nakladnik:

Josip Turčinović d.o.o., Pazin

Žiro račun: 2380006-1147003243

Devizni račun

ESB: CHR22 70010000-09166144

IBAN: HR7324020061100107336

SWIFT ESBC HR 22

UDK ISSN

282 : 379.8

ISSN 1330-5018

Naslovnica: Foto: Tedi Brajković

Božjeg milosrđa. Zar nije Veliki četvrtak, Isusova posljednja večera, istinski znak Božjega milosrđa? Zar nisu Isusova muka i smrt na križu, koje smo posebno obilježili na Veliki petak, ostvarenje Božje ljubavi i milosrđa? Zato su vazmeni blagdani znak da se Božje milosrđe pretače i uprisutnjuje u životu svakog čovjeka. Stoga vjerujem da smo i svi mi svoju zahvalnost za primljeno Božje milosrđe izrazili tako da smo nastojali i mi biti milosrdni jedni prema drugima, da smo i mi svećenici nastojali biti znak Božjeg milosrđa u sakramentu svete isповijedi, kako nam savjetuje Sveti Otac. Time će se u našim domovima i crkvama, obiteljima i zajednicama osjećati dobrohotnost i razumijevanje. Možda ćemo se prepoznati po međusobnoj dobroti i poštovanju. Isusovo nam uskrsnuće svjedoči da je to jedini pravi put. Taj događaj, jedinstven u povijesti čovječanstva, poručuje nam da živjeti za druge, živjeti za prave vrijednosti, živjeti po primjeru Isusa Krista znači živjeti za život vječni. Slaveći Uskrs, primjećujemo da su najveći znak uskrsnuća radost i nada ljudi, osoba koje su doživjele susret s uskrslim Kristom. Po najprije Marija Magdalena, koja tu radost i

iznenadjenje ne drži za sebe, već je nastoji podijeliti s učenicima. Petar i Ivan, koji su doživjeli prazan Isusov grob, kao i dvojica učenika na putu u Emaus, žurno tu radost žele podijeliti s Isusovim učenicima. Svi su oni znak da Isusovo uskrsnuće čovjeku daje novu nadu, novu snagu i smisao. Svi oni osjećaju kako je tu na djelu Bog i kako je njegova dobrota pobijedila zlo, kako je ljubav pobijedila zlo i kako je život u Bogu jači od grijeha i smrti. Sve bi to, poštovani čitatelji, trebalo biti ohrabrenje i za nas koji koračamo putem svoga života i svojih životnih kalvarija. Zar nismo upravo danas, možda više nego ikada, pozvani poput Marije Magdalene biti vjesnici radosne vijesti uskrsnuća, i to među ljudima koji nemaju ni nade, ni vjere, ni povjerenja ni u čovjeka ni u Boga? Možda smo i mi, poput učenika iz Emausa, koji smo doživjeli susret s Uskrslim, slaveći njegov blagdan, pozvani donositi radost i nadu u zajednicu s kojom dijelimo svoj život. Ta radost nije bez pokrića, tu je zalog Isus Krist, koji nam svojim primjerom i žrtvom pokazuje pravi put. U nadi da i nas čeka zora vlastitog uskrsnuća, svima vama, poštovani čitatelji, želim sretan Uskrs.

ZAREĐEN DRUGI VOJNI ORDINARIJ U RH JURE BOGDAN

S Isusom nema granica, nema podjela

SPLIT »Novu životnu dionicu pozvan sam evanđeoski živjeti i kršćanski svjedočiti u vojnem ordinarijatu u Republici Hrvatskoj u eklezijalnom zajedništvu s univerzalnom Crkvom. Moj glavni zadatak je dušobrižnička skrb za vjernike katolike pripadnike oružanih snaga i redarstvenih služba Republike Hrvatske. Posebnost je vojnoga ordinarijata, u odnosu na druge biskupije, djelovanje usklađeno s Ministarstvom obrane i Ministarstvom unutarnjih poslova koja se posebice brinu za javni red i mir, za sigurnost svih stanovnika Republike Hrvatske«, napomenuo je u zahvalnom govoru novi vojni ordinarij mons. Jure Bogdan, zaređen tijekom euharistijskoga slavlja u splitskoj konkatedrali sv. Petra, u subotu 27. veljače. Uz glavnoga zareditelja, splitsko-makarskoga nadbiskupa Marina Barišića, suzaređitelje zagrebačkoga nadbiskupa kardinala Josipa Bozanića i dosadašnjega vojnoga ordinarija u Republici Hrvatskoj mons. Jurja Jezerinca te ostale hrvatske (nad)biskupe i crkvene velikodostojnike, na ređenju se okupilo mnoštvo pripadnika Hrvatske vojske, Hrvatske ratne mornarice, Hrvatske policije, obitelji novozaređenoga biskupa i drugih vjernika. Svi su oni ispunili prostor ispod svoda crkve u splitskom naselju Lokve, nad čijim pročeljem stoji natpis »Ja sam s vama«, gotovo usklađen sa sloganom novoga biskupa »Omnia ad maiorem dei gloriam« (Sve na veću slavu Božju). Novi biskup Bogdan, uz zahvalnost papi Franji na iskazanom povjerenju, (su)zarediteljima, odgojiteljima, nastavnicima, spomenuo se i dvojice duhovnih učitelja, splitsko-makarskih nadbiskupa čiji zemni ostatci počivaju upravo u kripti konkatedralne crkve – Frane Franji i Ante Jurića. »Primjeri 'mučenika evanđelja i vjernosti Petrovu naslijedniku' bl. Alojzija Stepinca, neslomivoga karaktera biskupa Ćirila Banića, mučenika sv. potvrde bl. Miroslava Bulešića te mnogih hrabrih pastira svjedoka vjere u XX. stoljeću, bili su mi i jesu poticaj, kako živjeti i svjedočiti svoju vjeru, u zgodno i nezgodno vrijeme«, istaknuo je biskup Bogdan te nastavio: »Rado i sa zahvalnošću danas ističem veliku moralnu potporu koju sam doživio kod imenovanja biskupom u studenom prošle godine sve do današnje mise ređenja, od građanskih, političkih, kulturnih i vojnih vlasti, poglavito iz Ministarstva obrane i Ministarstva unutarnjih poslova. Čvrsto vjerujem da ćemo udrženim snagama, u razumijevanju i dijalogu, u slobodi i poštivanju nadležnosti, pridonositi duhovnomu dobru i rastu svih koji su pod jurisdikcijom vojnoga ordinarija i time izgradnji hrvatskoga društva u cjelini.« (glaskoncila.hr)

USKRSNA PORUKA BISKUPA KUTLEŠE

**Jer oni još ne upoznaše Pisma da Isus
treba ustati od mrtvih. (Iv 20, 9)**

Uvrtlogu užurbane svakidašnjice s ciljem da se što prije i što više zaradi te da se uzdigne do slave, moći i vlasti, čovjek se u svemu tome gubi, ne snalazi se i nije sretan. Takav stresan život ne daje čovjeku nikakvu nadu da će sutra biti bolje jer i sve ono što postigne takvim načinom života, čovjeka ne ispunjava, ne donosi mu mir. I, ono što je još gore, čovjek je svakim danom sve bliže smrti. Hoće li smrt čovjeku donijeti toliko željeni mir ili propast? Čovjek ne želi umrijeti, nego živjeti. I to vječno.

Sveto pismo donosi čovjeku upravo takvu Radosnu vijest: čovjek je stvoren da bi živio vječno i da bi bio sretan. Bog je u početku sve skladno stvorio i čovjek je, dok je bio s Bogom povezan, bio sretan. Nered koji je čovjek sam sebi stvorio posljedica je grijeha, odijeljenosti od Boga, pobune protiv Boga.

No, Bog, koji je samo milosrđe, nije digao ruke od čovjeka, ni nakon njegova grijeha nije ga prestao tražiti. Sveto pismo donosi nam nebrojena svjedočanstva Božje ljubavi prema grešnu čovjeku. Vrhunac se te Božje ljubavi, kao što reče papa Franjo, očitovao u osobi Isusa Krista, Sina Božjega: "Lice je milosrđa nebeskoga Oca Isus Krist. Milosrđe je postalo živo, vidljivo i dosegnulo je svoj vrhunac u Isusu iz Nazareta." Isus se približio čovjeku postavši čovjekom i svojim je rijećima, životom i djelima pokazivao dokle sve ljubav Božja može ići. "Sva znamenja koja je Isus činio, prije svega prema grešnicima, siromašnima, isključenima, bolesnima i onima koji trpe, bila su u znaku milosrđa." (papa Franjo) Ta je Božja ljubav prema čovjeku Isusa dovela do muke i smrti na križu. I bio je položen u grob. Ali ne da u njemu ostane. Treći je dan Isus uskrsnuo i njegov je grob ostao otvoren i prazan. Pobjedio je smrt i zauvijek živi. U slavi je nebeskog Oca koju je milosrdan Otac i za nas pripravio, za to nas je stvorio. Po Isusu imamo sigurnu nadu života vječnoga.

Isusov prazan grob i nama je danas poziv da poput Ivana evangelista "vidimo i povjerujemo." A da bi se to dogodilo, potrebno je "poznavati Pisma da Isus treba ustati od mrtvih."

I u ovom je Izvanrednom jubileju milosrđa, koji je Sveti Otac, papa Franjo, proglašio za ovu godinu, živa njegova želja, a s Njim i cijele Crkve, da svi uspijemo "vidjeti i povjerovati" kako je Isus uskrsnuo, kako je živ i kako se u Njemu očituje Božje milosrđe za svakoga čovjeka. I zato smo pozvani otvoriti i čitati Sveta pisma jer ona o tome svjedoče. Samo ćemo tako i mi moći, poput Isusa, svim potrebnim ljudima oko sebe očitovati Božju ljubav i milosrđe. Imamo za to nebrojene mogućnosti.

Uvjeren sam da ćemo ovoga Usksra i sami osjetiti Božje milosrđe u sakramantu pomirenja i naši će odnosi s drugim ljudima biti puni ljubavi i kao takvi očitovat će Božje milosrđe.

Svim vjernicima i svim ljudima dobre volje želim sretan i blagoslovlen Uskrs!

✠ Dražen, biskup

“Ne dopustite da sunce zađe nad vašom srdžbom”

Upismu (buli) pape Franje povodom otvaranja Godine milosrđa “Misericordiae Vultus”, među brojnim svetopisamskim citatima ističe se i redak 4,26 iz poslanice Efežanima: “Sunce neka ne zađe nad vašom srdžbom”. U kontekstu poslanice Efežanima, autor, apostol Pavao, kaže i ovo: “Srdite se, ali ne griješite. Sunce neka ne zađe nad vašom srdžbom, i ne dajte mjesto davlu.” (Ef 4,26-27) Srditost (latinski “ira”) pripada među sedam glavnih grijeha. Međutim, čini se da Pavao u ovom tekstu razlikuje srditost od grijeha. Postoji stoga nekakva granica u srditosti, trenutak u kojem srditost od slabosti, emocije ili temperamenta – postaje grijeh. Pavao u ovom tekstu ne opravdava srditost kao stav, već ga prihvata, kao što se može prihvati čovjekova slabost ili temperament. Srdžba može imati dva temeljna značenja. Prvo, negativno, može se opisati kao ponašanje: bipesna i nekontrolirana reakcija pri kojoj čovjek u potpunosti gubi kontrolu nad sobom. Drugo je značenje srdžbe opis emocije, dakle, ono što se događa samo unutar čovjeka: žestoka reakcija izazvana dubokim nezadovoljstvom, koje ponekad može biti i potpuno opravданo, kao što je prihvatljivo da se čovjek naljuti pred prizorom nepravde. Međutim, ljutnja koja čovjeka odvede u bijes i gubitak samokontrole, nikad nije ispravila nijednu nepravdu.

Sve ima svoje vrijeme

Pogledajmo što nam sve Pavlov tekst sugerira: srditost ne smije postati grijeh, a postat će ako joj dopustimo da traje ili nas povuče u neki drugi, teži grijeh, svojevoljno nanošenje povrede i boli drugoj osobi. U buli se pape Franje tekst Ef 4,26 citira u kontekstu međuljudskog praštanja. Ono mora biti odraz i posljedica Božjeg praštanja, što više, piše papa Franjo, milosrđe nije samo Očovo djelovanje, već je to i kriterij po kojem shvaćamo tko su Njegovi istinski sinovi, sinovi Božji: oni koji iskazuju milosrđe jer su i sami milosrđe primili. I u ovom kontekstu Papa poentira Pavlovin savjetom: “Sunce neka ne zađe nad vašom srdžbom.” Jasna pedagogija Pavlova teksta osvijetljena je riječima pape Franje. Milosrđe nas mijenja i čuva nas od grijeha. Ako uzmognemo milosrdnim srcem pristupiti drugom čovjeku, onome koji nas je rasrdio, naša srditost neće postati veći grijeh, već će se ublažiti, umiriti u pomirenju s drugim čovjekom. Pavlova prekrasna slika o Suncu koje ne smije zaći nad srdžbom, opominje nas da je vrijeme važno jer probleme treba rješavati odmah, slikovito – istoga dana, prije sutona, prije noći. Dok su problemi svježi, treba smoći razboritosti, ljubavi i hrabrosti te u istolinjublju tražiti međusobno oprاشtanje, međusobno si iskazati i prihvati milosrđe. U protivnom, ako dopustimo da protekne previše vremena,

srdžba od reakcije neprihvatanja postaje rat, i to onaj najgori – hladni rat, u kojem stradava osnovna međuljudska komunikacija. Ljudi koji su si dopustili da ih srdžba zahvati te prebiva u njima u svom hladnom obliku, izgubili su sposobnost razgovora: nisu u stanju prozboriti ni najjednostavnije riječi s onima koji im ne odgovaraju, odrekli su se govora. Možda nisu ni svjesni da su se time odrekli i svoje ljudskosti.

Srce: srditost i milosrđe

Ako zavirimo u etimologiju riječi srdžba, otkrivamo da je povezana s glagolom “srditi se”, koji se izvodi iz riječi “srce, srdce”. Riječ je imala takav razvoj jer je čovjek u starini spoznao da ga ta emocija zahvaća u dubini, u srcu njegove ljudskosti. Odатle i njena razornost: ako započinje u dubokoj intimi čovjeka, u stanju je uništiti sve životne spoне. To je drugo ime za grijeh: razaranje svih povezanosti. I sad razumijemo zašto papa Franjo citira upravo ovaj tekst u kontekstu poziva na milosrdno međusobno praštanje. Milosrđe – milo srce, srce puno milosti, jedino može ispraviti čovjekovu srditost, izlijeciti njegovu srdžbu, prije sutona. Put je uvijek isti: spoznati da si sam kao grešnik primio milosrđe Božje i iskazati ga drugom čovjeku, u istini i ljubavi. Tako će ljudsko srce ispuniti svoj smisao, biti puno Božjeg milosrđa, a ne ljudske srditosti.

“PODVRGAVANJE”?

Veoma popularan roman koji je postao bestseler, autora Michela Houellebecqa, nosi jednostavan naslov "Soumission" (podvrgavanje nekomu ili nečemu). Roman se bavi pitanjima u svezi s perspektivom budućnosti svijeta, pogotovo Europe. U tom romanu autor polazi od teze ili hipoteze kako je moguće da će se 2022. godine dogoditi prijelaz političko-kulturalne moći. Dosadašnji obnašatelji vlasti morat će predati vlast islamu. Oko tog romana razvile su se žučne rasprave, ne samo u francuskim intelektualnim elitama. Zanimljivo je da se autor u suštini ne bavi islamom, njegovim eventualnim fundamentalizmom. Štoviše, u njegovu se romanu pokazuje jedan umjeren islam. On se prvenstveno bavi analizom kršćanstva, tj. činjenicom da se to kršćanstvo, zbog dosade, sklonosti kompromisima, lijenosći i komotnosti, apatije, praznine duha i ispraznosti razmišljanja, samo isključuje iz kulture i društva. Ključno je pitanje: preostaje li kršćanstvu svojevrsno podvrgavanje jačemu, s obzirom da je takvo podvrgavanje svakako lakše, ne iziskuje velik napor, lako je ostvarivo, bez velikih napora?

“Za Crkvom nema potrebe”

Ovdje se ne radi o jeftinim fobijama ili zastrašivanju. Naime, statistički podaci stanja stvari u Francuskoj svakako ukazuju na takvu mogućnost, neovisno o tome kada bi ona mogla nastupiti. Razlog ovakve mogućnosti nisu samo nekakva spektakularna događanja, kao što je sadašnja migrantska kriza. Razlozi su vidljivi na sasvim jednostavnim, gotovo nevidljivim načinima ponašanja pojedinaca i zajednica. Autor nabraja slučajeve, kao što je rušenje starog i gradnja novog doma za starije i nemoć-

ne osobe. U planu novog zdanja više nema mjesta za kapelu. “Crkve u staračkim, nisu zainteresirani za gradnju kapele. Mi u domu imamo pripadnike mnogih religija i sve moramo jednako tretirati.” To je razlog, navodi autor, što je i u nekim drugim staračkim domovima ukinuta nedjeljna sv. misa. “Osoblje nema vremena pratiti starce na misu, a za tu uslugu nisu ni plaćeni”, objašnjava ravnatelj jednog od tih domova. Govorimo o francuskoj stvarnosti, ali isto vrijedi za europsku stvarnost. Ne zvuči li onda izuzetno dvolično kada upravo francuski predsjednik opravdava rat argumentima obrane nekih temeljnih europskih vrijednosti? Istovremeno mu se pod nosom događa sustavno omalovažavanje tih istih vrijednosti i osjećaja ljudi koji su još uvijek većina u Europi.

Karneval na Cvjetnicu

Tako je nedavno u jednom velikom europskom gradu, s dugom karnevalskom tradicijom, zbog velikog nevremena karnevalska povorka morala biti odgođena. Trebalо ju je premjestiti u korizmeno vrijeme. Nadbiskup toga grada, hoteći preduhitriti namjere organizatora predložio je da se ova povorka održi na 5. korizmenu nedjelju. S obzirom da je to već drugi dio korizme, post je pri kraju i već se nazire uskrsna radost, ova bi se povorka nekako u to mogla “uklopiti”, zaključuje nadbiskup. Namjera je bila da ljudi ne dobiju dojam kako se Crkva protivi radosti, a i povijesno iskustvo uči da se zabranama malo može postići. Organizatori su se, naravno, oglušili na taj prijedlog i karnevalsku povorku premjestili na ... nedjelju Muke, Cvjetnicu. Možemo li si prdočiti kako bi bilo da netko predloži održavanje karnevala usred

Ramazana u jednoj islamskoj zemlji. To je zaista nemoguće. Ali bi bilo korisno kada bi si ljudi u gradu, dok prate karnevalsку povorku na Cvjetnicu, to mogli barem predočiti ili postaviti ovakvo pitanje. Takvo stanje nije samo u Europi. U SAD-u znatno opada broj onih koji misle da bi vjernik bio prikladniji za funkciju američkog predsjednika. Dok je tako pred nekoliko godina mislio svaki drugi Amerikanac, danas je postotak takvih puno manji. Zar nije slično stanje u Hrvatskoj ako se ministra znanosti pokušava kompromitirati jer je ustvrdio kako je moguće da Bog i njegov naum stoje iza općeprihvaćene teorije evolucije? Također ponašanjima i vrjednovanjima ne stavljamo li se mi sami, baštinici vrijednosti zapadne civilizacije, u poziciju da ćemo se morati podvrgnuti jačemu, onome tko do sebe i svojih vrijednosti više drži?

Uskrsna lekcija mudrog rabina

Očito nam ovog Usksra predstoji moliti kako se tako nešto ne bi dogodilo. Moliti iz srca, tako da nam molitva doper do Boga. Kaže priča da je pobožni stari rabin Baal-Schem-Tow (18. st.) htio ući u jednu bogomolju. No, na vratima stade i kaže: “Ne mogu u nju ući jer je od zida do zida, od poda do stropa ispunjena učenjima i molitvama. Za mene nema više mjesta.” Na začuđene poglедe prisutnih pojašnjava: “Riječi koje silaze s usana učitelja i moliteљa, ali ne proizlaze iz srca usmjerenog prema Nebu, ne uspijevaju ući u visinu, nego ispunjavaju samo zdanje od zida do zida, od poda do stropa.”

Čitateljima Ladonje želim sretan i blagoslovljen Uskrs.

Kateheza – zemi - Duhovna i tjelesna djela milosrđa (3)

Zanimljivo je primijetiti da dobri nisu nagrađeni jer nisu činili zlo, već zato što su činili dobro. Isto tako, zli nisu kažnjeni jer su učinili nešto loše, već zato što nisu činili dobro. Koja su to, dakle, Djela milosrđa po kojima se spašavamo?

Tjelesna:

Gladnog nahraniti.

Žednog napojiti.

Gologa odjenuti.

Putnika primiti.

Bolesnika pohoditi.

Roba otkupiti.

Mrtvog pokopati.

I duhovna:

Onoga koji zdvaja savjetovati.

Neuka poučiti.

Grješnika opomenuti.

Žalosna i nevoljna utješiti.

Uvredu oprostiti.

Nepravdu strpljivo podnositи.

Za žive i mrtve Boga moliti.

Pokušajmo izbliza upoznati svako od ovih djela.

Gladnoga nahraniti

Stvar je jasna. Nažalost, ni danas gladnih ne nedostaje. Dobra, kvalitetna i zdrava hrana postala je privilegija bogatih. Razne su upitne prerađevine dostupne širokim masama, a opet nekima ni to nije dostupno. Gladne nahraniti znači gladne nahraniti. Ne treba ići u Afriku tražiti gladne, oni su u našem susjedstvu. Često osobe koje su doista u potrebi, radi ponosa i vlastitog dostojanstva, svoju potrebu nikome ne otkrivaju. Mi, kršćani, pozvani smo ne samo dati onima koji traže već i prepoznati one kojima treba, a srame se pitati. Pričala mi je jedna poznanica iz Zagreba kako se njihov kvart organizirao da bi pomogao onima koji su među njima gladni. Pored kontejnera za smeće po kojima ljudi redovito kopaju, postavili su stupice na koje su vješali hranu s ljubavlju zapakirano u vrećice, ne otpatke već svježu hranu, pretek od ručka. Paketići su u sumrak bili razgrabljeni, i to od onih koji u njihovim zgradama žive.

Žednoga napojiti

Reći ćete, oprostili, ali ovo ipak u današnje vrijeme ispada smiješno. Je li tako? Prema UN-ovu izvješću iz 2006. godine gotovo 20 % svjetskog stanovništva nema pristup pitkoj vodi. Neki do pitke vode hodaju kilometrima. Podržimo svojim prilogom kršćanske inicijative kojima se tim ljudima nastoji pomoći.

Gologa odjenuti

I gladnoga nahraniti i žednoga napojiti i gologa odjenuti znači jednostavno pomoći siromahu, prepoznati Krista u onima koji

žive materijalnu oskudicu. Često skupljamo po našim župnim Caritasima robu za siromahe. Mi zapravo ne činimo ništa drugo osim što oslobođamo mjesta u svojim ormarima za nove stvari. Svi mi često dajemo od svoga viška. Dajemo ono što nam ne treba, a upravo takve stvari nisu od velike koristi ni drugima... Kako lijepo reče sv. Bazilije: "Ako netko razodjene nekoga tko je obučen, nazivamo ga lopovom. A onaj tko ne zaodjene gologa, a može to učiniti, zaslužuje li drugačiji naziv? Kruh kojega čuvaš za sebe pripada gladnom; ogrtač koji ti stoji u ormaru pripada nagome, cipele koje trunu u twojoj kući, pripadaju bosome; srebro koje zakopano čuvaš pripada potrebitome." Mogli bismo ovo zadnje malo izmijeniti pa reći: "Novac koji čuvaš u banci pripada siromahu." Reći ćete da je ovo čista utopija, a i puno njih glume, a imaju možda više od nas. Pretpostavljam da su baš tako mislili i oni iz Evandjela koji su nakraju od Isusa čuli: "Gladan bijah i ne dadoste mi jesti, žedan i ne napojiste me, gol i ne zaodjenute me."

Putnika primiti

Nekada je gostoprимstvo bilo sveta stvar i konkretni čin milosrđa. U starini su putnici, posebno noću, bili izloženi mnogim opasnostima. Sigurnost su nalazili samo ako ih je u predvečerje netko primio pod svoj krov. Naći mjesto gdje prenoćiti, ponekad je bilo pitanje života ili smrti. Danas to više nije tako. No, lako ovo djelo milosrđa možemo prilagoditi našem vremenu. Možda nam neće nitko u ponoć zakucati na vrata i zamoliti nas da kod nas prespava, ali ćemo susresti ponekog stranca u našem mjestu, pridošlicu, osobu koja je došla u potragu za boljim životom tjerana neimaštinom ili kakvom drugom životnom nevoljom, koja je daleko od svoga doma i svojih. Hoćemo li takvome pomoći da se snađe i iskazati mu dobrodošlicu ili ćemo mu reći: "Vrajža kurjera koja te dopejala?"

Često nas susreti s takvim ljudima i njihovim životnim pričama itekako mogu obogatiti, a ti su ljudi za nas zapravo Božji blagoslov. Sv. Pavao u poslanici Hebrejima potiče kršćane govoreći: "Ne zaboravite na gostoprимstvo; neki su iskazujući ga i ne znajući, ugostili anđele." Ovdje se misli na Abrahama kad je kod hrasta Mamre ugostio tri stranca koja su mu donijela radosnu vijest da će mu žena Sara roditi sina Izaka. Odnosi se ovo i na Lotu i priču o Sodomi i Gomori. Zanimljivo je da ovi gradovi nisu bili kažnjeni toliko zbog samog nemoralna koliko zbog lošeg ponašanja prema strancima koji su se u gradu našli. Bili su kažnjeni zbog *ksenofobije*. Jedino Lot

i njegova obitelj, iskazujući gostoprимstvo onima za koje se ispostavilo da su bili anđeli, izbjegavaju uništenje.

Bolesnika pohoditi

Djelo je milosrđa brinuti se za nemoćne, bolesne i stare, bilo pomažući im u njihovoj tjelesnoj boli, njegujući ih, bilo samo praveći im društvo, upućujući im riječ ohrabrenja i utjehe. Ne radi se ovdje samo o našim ukućanima i obitelji, to se od nas i očekuje, to je naša prirodna obvezna, i životinja se brine za ranjenu životinju iz svog čopora. Ovdje se u prvom redu radi o onima koji nisu iz našega "čopora", iz našega klana, o onima koji su izgubili svoj klan, koji su ostavljeni od svoga "čopora", koji nemaju nikoga... Najbolji primjer brige za takve dao nam je Isus u osobi milosrdnoga Samarijanca koji se pobrinuo za izranjena i pretučena čovjeka, a kada se više sam fizički nije mogao brinuti za njega, povjerio je brigu za ovoga nesretnika gostioničaru plativši mu.

Roba otkupiti

U nekim verzijama ovo djelo milosrđa glasi: "Zatvoreni pohoditi." Robova više nema, barem ne javno. Nekada su kršćani vlastitim sredstvima otkupljivali robe darujući im slobodu, a neki su čak i dragovoljno odlazili u zatvore umjesto osoba koje su bile pogrešno optužene i osuđene, umjesto drugih kršćana za vrijeme progona ili umjesto ljudi koje uopće nisu poznnavali, a znalo se da su nedužni. E da...nekada su kršćani to radili...Ono najmanje što mi možemo danas napraviti jest pokazati pažnju i ljubav prema onima koji su, doduše, na slobodi, ali je društvo oko njih izgradilo nevidljiv zatvor: odbačeni su, otpisani, marginalizirani, prezreni, osuđeni od drugih na samoču, bez obzira jesu li tu kaznu društva zaslužili ili nisu.

Mrtvoga pokopati

Za ovo djelo danas postoje specijalizirane službe. Jedino u slučaju velikog ratnog stradanja bila bi dužnost svakoga kršćanina iskazati mrtvima milosrđe dostojanstvenim ukopom. Ljudsko tijelo ima posebno dostojanstvo kao hram Duha Svetoga. Ipak, u nekim normalnim okolnostima ovo djelo milosrđa možemo proširiti na pružanje pomoći obitelji pokojnika; pomoći im prije svega riječju kršćanske utjehe, ali i biti im na raspolaganju tih dana. Pomoći im u organizaciji sprovoda, pomoći im materijalno oko troškova ukoliko su slabijeg imovinskog stanja, a posebice, ako se radi o udovici s malom djecom, pružiti im pomoć i nakon sprovoda.

Korizmena baština Istre

**SV. PETAR U ŠUMI U nedjelju
13. ožujka 2016. u crkvi sv. Petra
i Pavla u Svetom Petru u Šumi
održan je zajednički koncert
više zborova pod nazivom „Pred
tobom padam nice...“ Pučke
napjeve središnje i sjeverne Istre
za najznačajniji period liturgijske
godine, Cvjetnicu, Veliki tjedan
i Uskrs, izveli su Župni zbor
Sv. Petra i Pavla iz Sv. Petra u
Šumi, pučki pjevači iz Lindara i
Svetog Petra u Šumi, pjevačice
Vokalne skupine Lanišće te Župni
zbor Sv. Mihovila iz Žminja.**

Uvodnu je riječ pozdrava okupljenima uputio Vitorio Prenc, iz supetarskog zbora, koji je zahvalio biskupu u miru mons. Ivanu Milovanu na dolasku te na podršci koju je od početka davao toj manifestaciji koja je ove godine stigla do svog jubilarnog petog izdanja. Prenc je nadalje iznio kratku povijest tog glazbenog scenarija te ukratko najavio sadržaj programa. Ideju o takvom predstavljanju istarske korizmene glazbene baštine pokrenuo je 2010. godine etnomuzikolog Joško Čaleta te je taj projekt po prvi put prezentiran u Zagrebu u sklopu „Pasionske baštine“ u crkvi Srca Isusova. Istarskoj je publici taj glazbeno-scenski sklop predstavljen prvi put u ožujku 2012. godine u Eufrazijevoj bazilici u Poreču. Dr. Čaleta potpisuje izbor pjesama te scenarij koncerta, koji je svakako specifičan, s čestim kretanjem zborova po crkvi i pjevanjem iz različitih pozicija prezbiterija i bočnih

strana crkve. Program je nakon Zagreba i Poreča izveden 2013., u godini beatifikacije bl. Miroslava Bulešića, u Lanišću, potom u Žminju i prošle godine u Puli. U šezdesetak minuta, koliko je sveukupno trajao glazbeni sadržaj večeri, publika okupljena u samostanskoj crkvi imala je prilike poslušati starocrkvene pučke napjeve, dijelove starinskih misa te ponovo izabran repertoar iz istarskog pučkog vokalnog naslijeda vremena korizme, Velikog tjedna i vazmenih dana.

Simboličan ulazak u crkvu s maslinovim grančicama

Koncert je započeo simboličnim ulaskom pjevača u crkvu u procesiji za križem s maslinovim grančicama u rukama tijekom čega su zborovi iz Žminja, Sv. Petra u Šumi i VS Lanišće izveli svoje varijante napjeva „Slava čast i hvala ti“ te rezponzorij „Na Maslinskoj gori“. Koncert je nastavljen pučkim korizmenim napjevima i lokalnim etnomuzikološkim posebnostima Križnoga puta, a potom su zborovi predstavili pučke napjeve iz svojih sredina iz sprovođenih obreda i Mise za mrtve. Nakon ulazne procesije program je bio podijeljen na pet tematskih dijelova: Korizmeni napjevi i pobožnost Križnog puta, Misa i obred za mrtve, Veliki petak – ljubljenje križa, Velika Večernja – psalmi te posljednji Vazmeni dio. Pučki pjevači Noel Šuran iz Lindara i Kristijan Vicel iz Svetog Petra u Šumi predstavili su autorske Šuranove skladbe tradicijskih melodija na tanko i debelo koji su sadržani na njegovu nedavno predstavljenom nosaču zvuka Sacratrad.

Žminjski i supetarski zborovi izveli su staru tradicijsku pjesmu „Dan od gnjeva“, koja je prisutna u pučkoj glazbenoj baštini mnogih krajeva, i u svakoj se svojoj varijanti ističe specifičnim, prepoznatljivim sonoritetom. Uslijedili su napjevi iz obreda Velikog petka, pri čemu su pjevači simbolično inscenirali i obred ljubljenja križa. U tom su dijelu Supetarci izveli „Tvoome križu klanjam se“, a ostali dijelove svojih napjeva iz Prijekora Velikog petka i Puče moj. Zatim su se izredale izvedbe Vele Večernje i psalama gdje su se posebno istakli laniški napjevi „Uzveliči duša moja Gospodina“ i „Na Janca piru kraljevskom“. Koncert je završen vazmenim pjesmama, „Kraljice neba, raduj se, aleluja“ bila je zajednička izlazna pjesma svih sudionika. Po završetku nastupa supetarski je župnik p. Euzebije Knežević zahvalio izvodacima na lijepu i sugestivnu nastupu te pohvalio njihovo zalaganje, kao i zauzimanje njihovih župnika koji ih okupljaju i potiču u tim nastojanjima očuvanja tradicijskog crkvenog glazbenog izričaja. Na kraju je kao domaćin Vitorio Prenc uručio voditeljima zborova prigodnu uspomenu, a osim toga dar, u znak zahvalnosti za kontinuirano podržavanje manifestacije, uručen je i biskupu u miru mons. Ivanu Milovanu. Njegovanje glazbene baštine, kao i svih drugih oblika nematerijalne kulture, najbolji je način očuvanja vlastitog identiteta, osobito u ovim vremenima sve intenzivnije globalizacije, u cilju vlastite afirmacije, ali i kako bi buduće generacije mogle naslijediti nešto svoje, autentično. (G. K.)

Franjevačka provincija sv. Jeronima u Dalmaciji i Istri (II. dio)

LJILJAN PONAD ARENE

Sedamdeset šest godina u životu jedne župe nije mnogo, ali je ipak jedan period koji nam dopušta da se osvrnemo na proteklo vrijeme i pogledamo kako je počeo i tekao život ove župne zajednice Božjega naroda u Puli. Prije svega neobično je da je Pula sve do osnutka Župe sv. Antuna 1940. god. imala jednu župu – onu katedrale – u gradu koji je još 1910. brojio 58 500 stanovnika. Stoga je razumljivo što su crkveni poglavari tražili mogućnost da se krene s osnivanjem novih župa u gradu. Prisjetimo se da je Istra nakon I. svjetskog rata bila pripojena Italiji i da su franjevci talijanske provincije sv. Franje iz Venecije na ovom mjestu ponad Arene već 1931. bili izgradili crkvu, a 1935. i samostan sv. Antuna Padovanskoga. Stoga je logično da je mons. Trifone Pederzollli, biskup porečko-pulski, godine 1938. upravi ove provincije ponudio osnivanje i preuzimanje nove župe u gradu. Budući da je venecijanski provincialj Sv. kongregaciji za redovnike uputio molbu da se samostanu dopusti preuzimanje nove župe, ista kongregacija 25. X. 1938., a Generalna uprava franjevačkog reda 28. X. 1938. daju zeleno svjetlo za taj korak. Prema crkvenim zakonima župa se imala *plenoire et ad nutum S. Sedis* pripojiti Provinciji sv. Franje u Veneciji.

Nakon ovih početnih akata 4. VI. 1939. biskup Pederzollli izdaje dokument o ustanovi nove župe sv. Antuna, druge u gradu Puli. Trebalo je još obaviti neke pripremne radnje da bi 1. svibnja 1940. župa službeno započela djelovati.

Svetište Gospe od Milosti u Šijani

Kad su talijanski fratri dolazili u Pulu, mislili su da će njihovo središte biti kod Majke Božje u Šijani. Zato su i kupili kuću i teren u blizini crkve. Biskupija im je povjerila zavjetno svetište izgrađeno 1886. s dopuštenjem da ga mogu povećavati i dotjeravati. Vidjeli smo da su ubrzo promjenili plan i odlučili doći u sam grad. Crkva iz 1886. sagrađena je na mjestu starije, vrlo trošne crkvice koja se spominje u 15. st. I sadašnji lik (relief) Gospe datira u 15. st. Tradicija, koja je potvrđena nekim kamenim elementima nađenim pri gradnji sadašnje crkve, kaže da je na tom mjestu bila crkva već u ranom srednjem vijeku. Kult Majke Božje u Šijani veoma je pojačan čudesnim ozdravljenjem teško bolesne gđe Marije Magno 1849. god. Crkva je bila krcata slikama i zavjetnim darovima, koji su uklonjeni prigodom bojanja crkve 1971. Masovnim odlaskom starog stanovništva Pule iza II. svjetskog rata i uklanjanjem zavjetnih slika i darova, koji su bili znak

zahvalnosti za primljene milosti, svetište je izgubilo na značenju i posjetu. Odlaskom talijanskih fratra samostan je nastavio živjeti, ali samo s jednim svećenikom, koji je tu ostao do 1971. kao čuvat svetišta, a 1955. došle su i časne sestre Kćeri Milošrda iz Blata. Od 1971. svetište poslužuje svećenik iz samostana sv. Antuna, a časne sestre napustile su Šijanu 2002. godine. Od tada se u svetištu slave svete mise dvaput u tjednu, srijedom i nedjeljom. Za djecu onog područja održava se vjeronauk subotom. Tri su glavna slavlja kad u svetište hodočasti masa vjernika iz Pule: Uskrsni pondjeljak, Velika Gospa i Mala Gospa. U svibnju, mjesecu posvećenom Majci Božjoj, slavi se misa svaki dan.

Crkva i samostan sv. Antuna

Fratri su uočili da bi ova lokacija stare bolnice u blizini Arene bila prikladna za novu crkvu i samostan. Zagovorom sv. Antuna i sv. Terezije od Malog Isusa kojima su se utekli uspjeli su u dosta kratko vrijeme od Općine milodarima otkupiti staru bolnicu i okolni teren, pa su novo zdanje odlučili staviti pod zaštitu padovanskog svetca i Male Terezije. Dekretom generalne kurije franjevačkog reda od 29. X. 1927. dopušteni su osnivanje i izgradnja crkve i samostana sv. Antuna u Puli. Ljeti 1929. iskopani

su temelji te je 4. X. blagoslovjen temeljni kamen i započela gradnja monumentalne crkve sv. Antuna. Još je bila svježa uspomena na, u proljeće preminulog (25. IV. 1929.), mladog franjevačkog trećoredca Egidija Bulešića, koji je umro na glasu svetosti, pa je njegova slika ugrađena u temeljni kamen same crkve. Danas je on sluga Božji i nadamo se da će uskoro biti proglašen blaženim. Nacrt je za novu crkvu napravio općinski arhitekt ing. Gvido Brass, a zidarski poduzetnik Sebastiano Bianchini gradio ju je s toliko ljubavi da je doživljavan kao da gradi srednjovjekovnu katedralu. Gradnja je bila toliko zgotovljena da je 1. studenoga 1931. mogla biti blagoslovljena i stavljena u funkciju. Lokalni list «Corriere Istriano» napisao je tom prigodom: «Ostvaruje se vruća želja tolikih građana Pule, svečan otvor novoga hrama sv. Antuna, podignutog u kratkom vremenu od dvije godine zahvaljujući žaru građana Pule. Ova nova crkva, uistinu umjetnička, ostat će spomenik vjere našega vremena i duboke i trajne pobožnosti pulskog puka prema slavnom sv. Antunu.» Dakako da će još proći dosta vremena dok ne bude u potpunosti opremljena. Nastavio se graditi zvonik visine 45 m. Nažalost, ova je gradnja imala i jednu žrtvu, Justa Zidaricha, koji je pao sa skele i smrtno stradao (20. V. 1931.). Uoči blagdana sv. Antuna, 9. VI. 1932., blagoslovjen je i postavljen na zvonik kameni kip sv. Antuna (1,75 m), kojom se prilikom oko crkve skupilo 20 000 ljudi. Pet je većih zvona dignuto na zvonik 1933. godine i predstavljaju pet tonova glazbene ljestvice. Mramorni pod postavljen je 1936., a 1939. izgrađena je apsida s novim glavnim oltarom u čast sv. Antuna. Nacrt za pločnik prezbiterija napravio je franjevac venecijanske provincije, akad. slikar fra Claudio Granzotto, koji je 1992. god. proglašen blaženim. Oltar Bezgrešne Gospe izgrađen je 1943. U prosincu 1961. instalirane su u našoj crkvi orgulje koje su inauguirane uoči Božića nastupom o.

Ivana Perana, našeg poznatog glazbenika. Za 50. obljetnicu crkve (1981.) napravljen je velik mozaik Krista Spasitelja u apsidi, djelo akad. slikara Josipa Botterija. Rozeta – vitraj napravljen je 2005. god.

Pastoralni rad u župi

Pastoralni rad u župi veoma je bogat i aktivan. U rad su uključena tri svećenika-redovnika: župnik o. Tomislav Hrstić i župni vikari o. Mate Trinajstić i o. Bojan Rizvan te časnica sestra Alfonsa Samardžić, kao katehistica i orguljašica. U samostanu žive i djeluju još i č. s. Mihaela Grgat i č. s. Alma Bugarin. Nedjeljom se slavi 6 misa, od toga jedna u svetištu Gospe od Milosti u Šijani. U ljetno vrijeme, za vrijeme školskog odmora, slave se četiri mise. Najveća je pažnja posvećena župnoj katehezi osnovaca i radu s mладима. Osim vjerouaka tjedno se sastaju ministranti, dječji zbor, župni zbor, predškolska djeca i neokatekumeni, FRAMA, Glasnici Frame i sportska grupa mlađih. Održavaju se prigodni sastanci za roditelje proprijetara i križmanika, prigodne tribine, mise zornice, Križni put, redovita Krunica prije večernje mise, posebno tijekom listopada i svibnja kada se nastoji uključiti sve skupine na molitvu. Tijekom posljednjih desetak godina dobro je posjećeno 13 utoraka na čest sv. Antunu, trodnevne duhovne obnove za blagdan sv. Antuna i mise na sam blagdan. Važan su dio pastoralna i župna hodočašća o kojima brinu fra Tomislav i gđa Ljuba Valenta. Na području župe danas živi oko 18 200 stanovnika. Od toga oko 12 000 vjernika rimokatolika. Na popisu za blagoslov obitelji ima oko 2500 obitelji. Kako se nalazimo u središtu grada, nismo daleko od socijalne slike koja je iznesena ovih dana. Sve je manji broj djece do 14 godina. U odnosu na 1991. danas je čak 27 % manje djece. Prosječna je dob naših građana 40,7 godina, dok je starijih od 65 godina 20 %. Pula je sredina u kojoj se svaki drugi brak razvodi, što je najviše od svih hrvatskih

gradova. Sve to utječe i na odnos prema vjeri. Župa danas živi od više malih zajednica koje svojim aktivnostima nastoje otkriti vjeru i njezin smisao u svome životu. Ovdje ukratko donosimo stanje raznih župnih skupina koje se okupljaju u župi.

Župno pastoralno vijeće

Prvi i najvažniji suradnici u župi jesu članovi ŽPV. Ove su godine izabrani novi članovi Vijeća koje je potvrđeno od strane našeg ordinarija početkom godine. Vijeće broji 20 vjernika laika, koji predstavljaju razne skupine u župi, sa svećenicima koji su aktivni u pastoralu i s. Alfonsom kao katehisticom i orguljašicom u župi. Okupljaju se 6 puta godišnje kako bi što bolje organizirali aktivnosti i pratili događanja važna za život zajednice i Biskupije.

Župni pjevački zbor

Crkva sv. Antuna od svog početka ima ugledan pjevački zbor. Dugo godina (1953. – 1969.) s ljubavlju ga je vodio o. Gracija Josip Bajt. U periodu od 1953. do 1969. u zboru su pjevala do 52 zborša, pjevačice i pjevači. Kad su 1961. nabavljeni orgulje, ugled je ovog zbara porastao i postao je mješoviti višeglasci zbor te je pozivan i u druge sredine prigodom raznih proslava. Po odlasku o. Gracija zbor su vodile časne sestre Srca Isusova (1970. – 1977.), koje su vodile i naše domaćinstvo, a zatim o. Franjo Zelenika te o. Job Mikolić, dok ga nije ponovno preuzeo i vrlo lijepo vodio gosp. Josip Bajt (1994. – 2008.). Danas ga zauzeto vodi prof. Marija Hauser. Zbor danas broji oko 25 članova i animira mise u prostoru iza oltara. Trenutno se obavlja potpuna obnova orgulja koje će punim sjajem zasvirati u svibnju ove godine.

Zbor u Šijani

Svake nedjelje misno slavlje u svetištu Gospe od Milosti animira pjevački zbor u Šijani. Zbor broji oko 15 članova i vodi ga gđa Danijela Šterpin. Zbor povremeno nastupa

i na susretu zborova našeg dekanata i na prigodnim misama.

Zbor mladih VIS "Shalom"

Ove godine slave svoju dvadeset osmu obljetnicu doprinosa župi pjevanjem na misi za mlade. Samu povijest opisuje član grupe: dana 9. listopada 1988. godine u crkvi sv. Antuna uvedena je misa za mlađe koja se slavila nedjeljom s početkom u 11,30, a od 1991 u 12 sati. Misu za mlade uveo je fra Ante Mrvelj, a animira je novoosnovani vokalno-instrumentalni sastav "SHALOM". Prvi članovi sastava bili su Snježana Rajčević (Demarin), Kornelija Miljas (Benazić), Božidar Grgić, Božidar Kokić i Ivica Matoković. Shalom je nastupao na festivalu duhovnih šansona u Rijeci 1989., Zagrebu 1989. i 1990, a tijekom 1989. snimili su audiokazetu u prostoru Radio Pule. Od 1991. Shalomu se pridružuje Patricio Valenta, koji je dotad bio tehnički pomoćnik. Sastavu se 1995., kao privremena, a kasnije stalna članica, pridružuje Ivona Miljas (Krajcar), a 2000. Oriana Rosezin, Sanja Banković, Bogdan Fabris, Denis Macan te na bubenjevima, po potrebi, Loris Zupanc. "Shalom" je 2000. godine sudjelovao na susretu mladih Hrvatske u Rijeci na Trsatu, a iste su godine, kao i 2002., gostovali u Vodnjanu na dječjem duhovnom festivalu "Iskrice". Na Uskrstfestu sudjelovali su tripot: 1999., 2001. te 2003. godine. Danas ima desetak članova.

Dječji zbor "LJILJANI"

Dječju zbor u našoj župi ima višegodišnju i lijepu tradiciju pjevanja na dječjoj misi. Već tridesetak godina svojim glasovima daju poseban ton misama za djecu. Zbor je uvek imao 20 – 30 članova. Sada ih je oko 25, sastaju se subotom na probama i pjevaju cijele godine, osim ljetnog razdoblja kada se dječja misa ukida. Imaju nekoliko

nastupa na susretima dječjih zborova u Vodnjanu. Zbor vodi g. Patricio Valenta.

Zbor mladih "SVJETLA VJERE"

Zbor mladih "Svetla vjere" zaživio je dolaskom fra Tomislava u župu i djeluje već 9 godina. Zbor je u početku tri godine vodila studentica Marija Vukoja iz Požege, pa studentica Sanja Kolarić dvije godine, Luka Lukčević tri godine i sada studentica glazbe Ivana Karlušić jednu godinu. Zbor okuplja mlade iz naše župe i studente koji dolaze na fakultet u Pulu. Pjesmom žele duhovno osvijetliti svoj život. U župi animiraju nedjeljne večernje mise i redovito sudjeluju na susretima zborova mladih koji se organiziraju na razini ove provincije. U Biskupiji sudjeluju na susretima zajednica mladih "ZEMI". Zbor ima 20-ak članova koji se okupljaju na dvjema probama u tjednu.

Ministranti

Ministrantska je služba u župi tijekom njezine povijesti uvijek bila jedan izazov za dječake koji su posluživali kod oltara. Tako je to i danas kad je u župnoj crkvi aktivno oko 40 ministranata, a u Šijani 4 – 6 ministranata. Ministranti redovito poslužuju kod šest nedjeljnih misa tijekom školske godine i na četirima misama u ljetnom razdoblju. Treba posebno istaknuti da ministranti dolaze i na večernje mise tijekom tjedna što je danas rijetkost u drugim župama. Tjedni susreti, igraonica, nogometni teren i zajednička druženja s drugim ministrantskim skupinama uvijek dobro dođu za nova upoznavanja. Ministranti redovito prate i važnija događanja u gradu Puli, pa su tako prisutni na korizmenim hodočašćima, đakonskom i svećeničkom ređenju, misi za blagdan sv. Tome i Tijelovskoj procesiji koja ide od Katedrale do naše crkve. Bivši ministranti koju su sada srednjoškolci prigodno ministiriraju za polnočke Božića, Uskrsno bdijenje te

za župni blagdan. Ministrantsku skupinu vodi župnik fra Tomislav.

Sport

Dolaskom fra Tomislava u Pulu prihvaćena je njegova ideja o osnivanju "Katoličke malonogometne lige" u Biskupiji. Takve lige djeluju već u desetak biskupija u Hrvatskoj i dvije u BiH. Liga ima službeni naziv: "KMNL Blaženi Miroslav Bulešić" koji je u Biskupiji zaštitnik mladih. Tijekom 10 godina ove lige prošlo je oko 30 ekipa s područja cijele Biskupije. Iz ove župe sudjeluju tri ekipe: "MNK SVETI ANTUN", "Gospa od Milosti" i "FRAMA Pula". Godine 2008 "MNK SVETI ANTUN" bio je pobjednik Lige i osvojio 4. mjesto na završnici svih najboljih biskupijskih ekipa u Zagrebu. Župa je dosad osvojila pet naslova na razini Biskupije i preko 20 pehar, od čega su najvrjedniji oni za Fairplay – pristojno ponašanje i dolasci na zajednička druženja i duhovne susrete. Osim nogometne lige, u prostorijama samostana osmišljena je igraonica za najmlađe koja sadrži: stolni tenis, stolni nogomet, šah, Čovječe, ne ljuti se i druge sadržaje. Prošla je godina bila najuspješnija jer je ekipa s područja naše župe, koja nastupa u katoličkoj ligi, osvojila drugi po vrijednosti turnir u Hrvatskoj: "Moja ulica, moja ekipa". Pod nazivom "Šijana Spartansi" i vodstvom od strane fra Tomislava vraćen je ovaj vrijedan pehar u Pulu nakon 8 sušnih godina. U prepunoj dvorani "Mate Parlov" u finalu smo pobijedili ekipu "Netko iz Mase", također s područja naše župe, a čiji su igrači bili ovdje ministranti i dio ih igra KMNL.

Franjevačka mladež

U ovoj župi aktivno djeluje i franjevačka mladež: FRAMA. To je zajednica mladih koja želi što bolje upoznati sv. Franju i živjeti u duhu Evandjela kako ga je Franjo zamislio za svoje prijatelje u svijetu. FRAMA je u župi osnovana 1994. godine i od tada gotovo da djeluje cijelo vrijeme, unatoč maloj krizi kojom prolaze takve grupe mladih. Sada FRAMA ima 18 primljenika, 4 obećanika, desetak u pripremi za primanje i pet – šest simpatizera. Redovito se okupljaju svakog petka u večernjim satima, sudjeluju na nedjeljnim misama i aktivnostima na razini župe i Biskupije. FRAMA ima i svoju nogometnu ekipu koja sudjeluje u katoličkoj malonogometnoj ligi "Blaženi Miroslav Bulešić". Za njih su posebno važna godišnja obećanja za koja se pripremaju tijekom trodnevne duhovne obnove, hodovi Frame za blagdan Porcijunkule i obećanja framaša u Rijeci na kojima rado sudjeluju. Sudjeluju i na susretima Hrvatske katoličke mladeži u Domovini i BiH. Uz njih raste i mlađa grupa, "Glasnici sv. Franje", za dob od šestog do osmog razreda. Duhovni je asistent

framaša fra Tomislav koji redovito prati mlade u rastu njihove vjere.

Franjevački svjetovni red (FSR)

Franjevački svjetovni red izvorna je franjevačka karizma koja ima za cilj izgradnju vjernika za praktično življenje Evanđelja, po uzoru na sv. Franju Asiškoga. Prisutan je u Puli od dolaska franjevaca u Šijanu, a u našoj crkvi od samih početaka, točnije, od 1934. godine. Znamo da su ga veoma njezivali talijanski fratri i da je ova zajednica počašćena članstvom služe Božjega Egidija Bulešića. On je umro 1929. godine, kad se počela graditi crkva sv. Antuna, pa je, kako smo već spomenuli, njegova slika ugrađena u njezine temelje. Nakon rata i u vrijeme komunizma zajednica je imala mali broj članova i mjesecne susrete s duhovnikom. Zajednica je počela rasti krajem sedamdesetih i početkom osamdesetih, kad je za duhovnog asistenta određen o. Andrija Bilokapić. U vrijeme Domovinskog rata, kad je doista izbjeglica došlo u Pulu, zaživio je rad Caritasa u kojem su svjetovne franjevke i franjevci odigrali veliku ulogu. Kad se situacija smirila, više se radilo na duhovnoj izgradnji članstva. Današnja zajednica broji četrdesetak članova i duhovni je asistent o. Mate Trinajstić.

Neokatekumenski put

U Župi sv. Antuna u Puli Neokatekumenski je put prisutan od 1979. godine, kada se kao plod propovijedanja (kateheza) don Giacomo Rainierija, Lucije Toso i Giorgia Canelosa rađa prva zajednica od oko 50 braće. Prihvatio ih je tadašnji župnik fra Stanko Škunca. Od tada se u župi već 28 godina neprekidno katehizira (obično u došašcu i korizmi), a danas postoje dvije zajednice koje zajedno broje oko 50 braće. Zajednice se sastaju dvaput tjedno: srijedom na Službu riječi i subotom (biblijski nedjeljom) na sv. misu (Euharistiju). Prva je zajednica ove godine završila svoj hod i u ove korizmene dane svake srijede u crkvi imaju "Izjave vjere" u večernjim satima.

Susreti za studente i mlade

Već desetak godina Vijeće za mlade naše biskupije pokušalo je osmišljavati rad s mladima na razini grada Pule. Bili su to prigodni susreti i pripreme za nacionalne susrete u Domovini ili svijetu. Redovite susrete vodili su svećenici iz Vijeća. Prije dvije godine ozbiljno su zaživjeli ovi susreti koji se održavaju svakog utorka navečer. Susrete vode fra Bojan Rizvan i fra Leopold Mičić iz Rovinja. Obrađuju se aktualne teme na kojima sudjeluje između 20 – 30 mladih.

Tečaj za brak

Na području našeg dekanata i za okolne župe u prostorijama našeg samostana organizira se Tečaj priprave za brak. U našoj župi djeluje 13 godina. U početku su ga vodili fra Anselmo Stulić i gđa Svjetlana Devčić, fra Anselma prije deset je godina naslijedio fra Tomislav Hrštić. Tečaj se održava od tri do pet puta godišnje i njega prode preko stotinu parova mladih koji se pripremaju za brak. Održava se tijekom četiriju večeri i sadrži osam predavanja koja su važna za dobru pripremu ulaska u sakrament braka.

Župnik

Župnik, fra Tomislav, djeluje već deset godina u ovoj župi i uz redovite aktivnosti vodi Tečaj za brak, osnovao je KMNL bl. Miroslava Bulešića, član je dijecezanskog Vijeća za duhovna zvanja, ministrale i pastoral mladih. Sudjeluje na svim važnijim susretima za mlade u Domovini i svijetu. Pješačio je s mladima od Pule do Medugorja i prošao cijeli Kamino, hodočašće sv. Jakovu u Kamposteli. Redovito sudjeluje na Križnom putu u Gračiću i Premanturi. U župi je uveo mise zornice i 13 utoraka na čast sv. Antunu. Uspješno je proveo humanitarnu akciju za Antona Živkovića "Volio bih gledati kroz prozor" i sudjelovao u drugim humanitarnim akcijama. Pokrenuo je kumstva za Afriku tako da sada župa broji čak 65 kumstava. (Pripremili fra Stanko Škunca, fra Tomislav Hrštić, G. K.)

Zavjetna misa

na čast svetog Ivana Pavla II. i admissio Branimira Šapine

RIJEKA Možemo reći da smo drugi dio akademске godine nakon ispitnog razdoblja, ljetni semestar, prigodno započeli zavjetnom svetom misom svetom Ivanu Pavlu II. koja se ovoga mjeseca preklopila s blagdanom katedre sv. Petra apostola. Svečanu svetu misu u sjemenišnoj crkvi predvodio je biskup porečki i pulski mons. Dražen Kutleša, a za vrijeme je mise među kandidate za svete redove đakonata i prezbiterata Porečke i Puliske biskupije primljen bogoslov III. godine Branimir Šapina. Tako su na svetoj misi bili prisutni Branimirovi najbliži te prijatelji. U homiliji se otac biskup osvrnuo na pročitano Evanđelje (Mt 16,13-19), posebno na Petrov odgovor na Isusovo postavljeno pitanje apostolima: "A vi, što vi kažete tko sam ja?" (Mt 16,15) Biskup Dražen dao je očinski poticaj da je potrebno Isusa "poznavati", a ne samo "znati", imati stečeno znanje o Njemu.

Nakon homilije uslijedio je sam obred primanja među kandidate. Na kraju svete mise izmolili smo molitvu sv. Ivanu Pavlu II., a poslije mise bila je mogućnost čašćenja relikvija te, ako je tko imao želju, posjet Papinoj sobi. Svečano raspoloženje nastavili smo i zaključili zajedničkom večerom. Molimo našega Svetog Papu da nas zagovara, da moli za nas ovdje te za nova duhovna zvanja. Sveti Ivane Pavle II., moli za nas! (Izvor: bogoslovija-ri.hr)

Znanstvenik, zauzeti djelatnik u zaštiti prirode

Dr. sc. MARIO ŠILJEG, znanstvenik, zauzeti djelatnik u zaštiti prirode, zamjenik ministra u Ministarstvu zaštite okoliša i prirode RH, specijalist za vođenje projekata iz inženjerstva okoliša, istraživanja i izgradnje brojnih postrojenja iz sektora vodnog gospodarstva. Radio je i kao stariji istraživač na Energetskom institutu Hrvoje Požar, a od 2011. do 2012. bio je ravnatelj Agencije za zaštitu okoliša. Od 2005. do 2011. bio je voditelj projekata kemijske tehnologije u Vodotehnici d.d. iz Zagreba. Od 2012. do 2015. bio je član saborskog Odbora za zaštitu okoliša i prirode iz reda javnih, znanstvenih i stručnih djelatnika.

L: Vlada Republike Hrvatske imenovala Vas je zamjenikom ministra u Ministarstvu zaštite okoliša i prirode. Što za Vas znači ovo imenovanje?

Prije svega odgovornost, ne odgovornost kao floskulu, nego zaista kao dug pre-

ma svima u Hrvatskoj i njihovu pravu na zdrav život, a sa zdravim životom i na zdrav okoliš što je, na kraju krajeva, i ustavna obveza hrvatske države. Uskladiti zaštitu okoliša i prirode s jedne strane, a pridonjeti gospodarskom rastu i otvaranju novih radnih mjestava s druge strane, u našoj zemlji još uvijek donekle predstavlja teško premostiv problem. Potrebno je uz stručno znanje, rekao bih i puno strpljivosti i diplomacije, uglazbiti ta dva naizgled različita cilja, koji su zapravo i jedan i drugi neophodni za napredak i bolju будуćnost naše zemlje.

L: Od rodnog Ljubuškog u Bosni i Hercegovini do doktora prirodnih znanosti na Sveučilištu u Zagrebu. Kako se odvijao taj put i odakle ljubav prema prirodnim znanostima, kemiji i zaštiti okoliša?

Imao sam, rekao bih, sreću roditi se i provesti djetinjstvo u neposrednoj blizini rijeke Trebižat, pritoci rijeke Neretve. Riječ je o jednoj od najljepših i najzanimljivijih krških ponornica jadranskog slijeva. Kontrast naizmjencične izmjene mirna toka i divljih brzaka, sprudova i vodopada,

odošvio me od najranijih dana. Upravo je ta rijeka bila glavni okidač za izbor fakulteta i zanimanja kojim sam se želio baviti, i bavim se, evo, i danas. Voda je u jednostavnosti svoje molekule jedna od nasloženijih tvari na Zemlji i nepresušan izvor istraživanja.

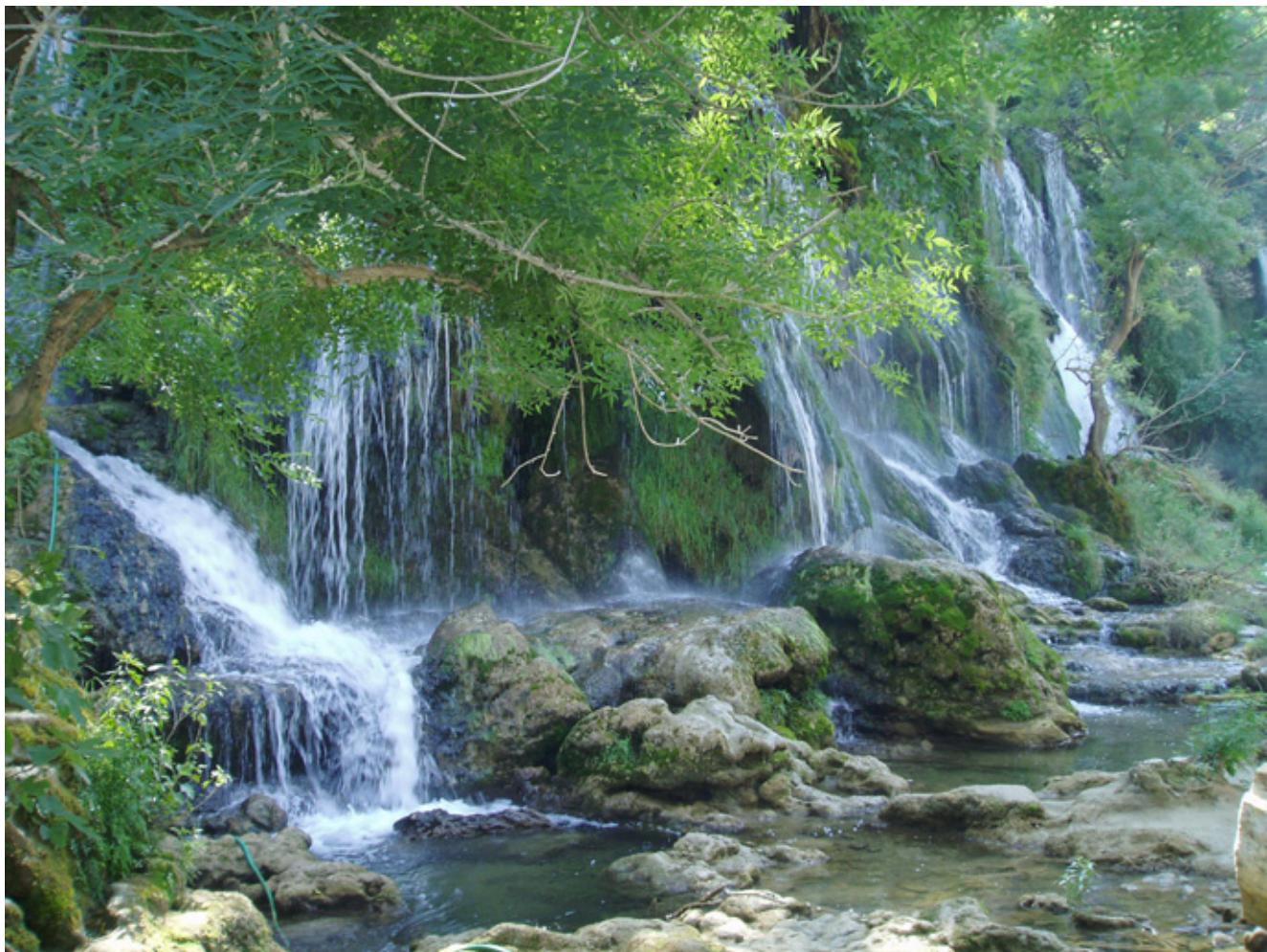
L: Specijalnost Vam je *Priprava vode za piće većih vodoopskrbnih sustava, priprava vode za industrijske potrebe, te projektiranje i izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda?*

Tako je, manje-više, sve vezano uz vode. Nakon studija i nekoliko godina znanstveno-novačkog staža, zaposlio sam se u Vodotehnici d.d. iz Zagreba. Riječ je o vodećoj hrvatskoj tvrtci specijaliziranoj za projektiranje i izgradnju uređaja za obradu voda. Tijekom šest godina rada na terenu susreo sam jako puno inženjera, znanstvenika, sanitarača i komunalnih radnika koji rade u tom području... Ipak, najviše o vodi i tehnologiji obrade voda naučio sam od vrijednih vodoinstalatera i radnika koji cijeli radni vijek rade na takvim postrojenjima. Nijedan znanstveni rad ni udžbenik ne može nadomjestiti znanje o obradi voda koje ti ljudi stječu godinama na svojim radnim mjestima.

L: Opća skupština UN rezolucijom od 22. veljače 1993. odlučila je da se 22. ožujak svake godine obilježava kao Svjetski dan voda. Prilika je da se toga dana diljem svijeta skrene pozornost na probleme u svezi s vodom i vodnim resursima. Gdje je pozicija Hrvatske glede pitke vode i vodnih resursa?

Ove se godine dvadeset treći put obilježava Svjetski dan voda. Nadam se da neće biti potrebno još toliko obljetnica da shvatimo kako su vode u punom smislu riječi jedno od najvrjednijih hrvatskih na-

cionalnih blaga. Po količini raspoložive vode za piće svrstavamo se među bogatije zemlje u Evropi, ali to ne smije biti alibi za nedovoljnu brigu o vodama i njihovo neracionalno korištenje. Zato su nužna ulaganja u sustave zaštite voda te odvodnje i javne vodoopskrbe. Naprimjer, do 2023. godine potrebno je postotak priključenosti našeg stanovništva na vodoopskrbni sistem povećati na 95 %. Također, izgradnja sustava zaštite od poplava i navodnjavanja od presudna je značaja, između ostalog, i za uspješnu poljoprivrednu proizvodnju. Nasreću, sve su to prihvatljiva ulaganja za financiranje iz Europskih fondova gdje viđim veliku priliku i za vodno gospodarstvo.

L: Pročitao sam Vaš osvrt na encikliku pape Franje *Hvaljen budi - Laudato si*. Napominjete kako u Papinoj enciklici nema ničega 'revolucionarnog', kako su to protumačili neki politički uglednici među kojima i hrvatska zelena ljevica, ali zato ima odgovora na izazove suvremenog društva. Naglašavate tri odrednice Papine enciklike: briga o svemu stvorenom, briga o siromasima i milosrđe kao kruna kršćanske ljubavi?

Da, izborom *Marija Bergoglia* za papu mnogi u njegovim porukama iščitavaju revolucionarne poruke, proglašavajući

„Papina enciklika Laudato si jest poruka, koja možda kao nijedna dosad izašla iz Vatikana, promiće brigu o ekonomskim i prirodnim resursima te zaštitu okoliša i prirode. No, Papa svojom enciklikom nije nikakav revolucionar, nego nastavljač djela svojih prethodnika. Papa samo precizno adresira pitanje odgovornosti i brige i za okoliš i istodobno za čovjeka u potrebi. Za njega je problem u samom ishodištu današnje ekonomske politike, a to je glad za profitom. S druge strane ponavlja kako je čovjekova ekonomska sreća, kao i svaka njegova druga sreća, povezana s Božjom blizinom, i jedino takva može biti prijateljska i prema okolišu i prema razvoju.“

pritom i njega samog čak i marksistom i suštom suprotnošću u odnosu na njegove prethodnike. Papina enciklika *Laudato si* jest poruka, koja možda kao nijedna dosad izašla iz Vatikana, promiće brigu o ekonomskim i prirodnim resursima te zaštitu okoliša i prirode. No, Papa svojom enciklikom nije nikakav revolucionar, nego nastavljač djela svojih prethodnika. Papa samo precizno adresira pitanje odgovorno-

sti i brige i za okoliš i istodobno za čovjeka u potrebi. Za njega je problem u samom ishodištu današnje ekonomske politike, a to je glad za profitom. S druge strane ponavlja kako je čovjekova ekonomska sreća, kao i svaka njegova druga sreća, povezana s Božjom blizinom, i jedino takva može biti prijateljska i prema okolišu i prema razvoju.

L: Katolička je Crkva uvijek stajala uz svoj narod. Domovinski je rat za hrvatski narod temelj suvremene, suverene i neovisne hrvatske države. Kakva iskustva nosite Vi i Vaša obitelj iz toga vremena?

Na sreću dovoljno sam mlad da o prijeratnim godinama nisam mogao steći previše osobnog iskustva kao moji nešto stariji prijatelji i obitelj. Ipak, prva sjećanja iz ranog djetinjstva, a i ona tijekom odrastanja, svakako uključuju i Crkvu i fratre uz koje sam odrastao i koji su, mogu to bez pretjerivanja reći, značajno utjecali na formiranje mene kao zrele osobe. Fratri u Hercegovini uvijek su bili uz svoj narod, dijeleći s njim više patnju nego dobro. U stoljećima turske vlasti nastradalo je, „samo“ devedeset četvero franjevaca, a u nekoliko godina Drugog svjetskog rata i porača za vjeru i svoj narod ubijeno je čak šezdesetšesterо hercegovačkih fratara.

„Posebno je važna upravo sloboda izbora, iako na prvi pogled zvuči paradoksalno biti vjernik, a istodobno imati slobodu izbora. Vjera je intimna sfera duha, o kojoj možda nije potrebno puno govoriti, nego preko svojih djela biti prepoznat kao vjernik. Upravo vjerniku zbog slobode izbora ne bi smjelo biti upitno pravo izbora drugog čovjeka koji nije vjernik.“

L: Što još ne znamo o dr. Mariju Šljegu?

Nezahvalno je govoriti o sebi niti to, iskreno rečeno, volim previše, ali svjestan sam da s javnom funkcijom i društvenim angažmanom svatko od nas ima ograničeno pravo na nekakvu privatnost. Ono što još mogu reći o sebi jest to da mi već danas nakon nekoliko tjedana odsutnosti sa Sveučilišta jako nedostaje rad sa studentima u čemu istinski uživam. Najljepšim periodom života smatram studentski život u studentskom domu na Savi. Iz tog perioda gajim ljubav i prema klapskoj i zborскоj pjesmi. S tom sam ekipom obišao cijeli svijet i uspomene koje nosim nezaboravne su. Jako sam vezan uz obitelj, a ta veza jača s godinama. Imam osjećaj da kako starimo, svi zajedno tražimo načina kako nadoknaditi nedostatak senzibiliteta prema najbližima.

L: Što za Vas znači vjera?

Jako puno. Besplatan, a neprocjenjiv dar, snagu koja proizlazi iz povezanosti s Bogom, povjerenje, slobodu izbora... Posebno je važna upravo sloboda izbora, iako na prvi pogled zvuči paradoksalno biti vjernik, a istodobno imati slobodu izbora. Vjera je intimna sfera duha, o kojoj možda nije potrebno puno govoriti, nego preko svojih djela biti prepoznat kao vjernik. Upravo vjerniku zbog slobode izbora ne bi smjelo biti upitno pravo izbora drugog čovjeka koji nije vjernik. Poštivanje njihova izbora, najbolji je dokaz žive vjere onog koji vjeruje.

L: Uz zahvalu za ovaj razgovor i čestitke na imenovanju na visoku dužnost zamjenika ministra, što biste poručili čitateljima Ladonje?

Iskreno hvala na čestitkama! Često nam svima nedostaje više optimizma, a nekakvog iracionalnog straha i tjeskobe imamo napretek. Mir i dobro svim vašim čitateljima, uz riječi pape Vojtyle iz 1978. godine koje su i danas tako aktualne: „Ne bojte se. Otvorite, štoviše, širom otvorite vrata Kristu!“

Koncert „Molitvom i pjesmom za nerođene“

PULA Usabotu 5. ožujka u pulskoj samostanskoj crkvi sv. Franje Asiškog održan je koncert suvremene duhovne glazbe „Molitvom i pjesmom za nerođene“, u organizaciji pulske Inicijative „40 dana za život“.

Program je započeo misnim slavlјem koje je predvodio p. Czeslaw Bielen, pavlin iz samostana u Sv. Petru u Šumi, uz koncelebraciju p. Đure Vuradina i vlc. Velimira Martinovića, povjerenika za mlade u Riječkoj nadbiskupiji, koji je ujedno i voditelj Inicijative „40 dana za život“ u toj dijecezi. Vlc. Martinović na kraju je mise ukratko predstavio djelovanje Inicijative u svojoj sredini te potaknuo sve okupljene neka se priključe moliteljima. Potom se publici uvodno obratila Kerin Šafarić, voditeljica pulske inicijative „40 dana za život“. Ona je pozvala bračni par Maurizija i Kristinu Zović, koji su izrekli svjedočanstvo rođenja i života s djetetom s Down sindromom. Glazbeni je dio otvorio pulski kantautor Bruno Krajcar otpjevavši pjesmu „Anđele“. Zatim je na pozornicu stupila Kristina Jurman Ferlin, članica nekadašnje Grupe Poklon, izvezvi pjesmu „Moj me otac daruje“ te zajedno s Krajcarom „Put, Istina i život“. Dojen istarske književne scene Daniel Načinović, koji često nastupa i na glazbenim festivalima, publici se predstavio drevnom pjesmom sv. Antunu „Si quaeris miracula“, i pjesmom Antuna Branka Šimića „Opomena“. Uslijedio je nastup domaćina, Grupe Oton, koja redovito u toj crkvi animira nedjeljna misna slavlja. Oni su nastupili zajedno s gošćom, Lidijom Dominiku, izvedbom pjesme „Nemoj me ubit, majko“ kojom je Dominiku pobijedila na Uskrsfestu 1983. godine. Zatim je Grupa Oton izvela pjesme „Dopusti mu“ i „Na drvu križa“. Na scenu su zatim stigli članovi Grupe Shalom, koji duhovnim šansonama već 28 godina animiraju podnevno misno slavlje u Župi sv. Antuna Padovanskog. Oni su otpjevali „Život na dar“ i „Volim život“. Najveći pljesak dobio je Dječji zbor „Marijine zvjezdice“ iz Sv. Petra u Šumi koji je pod vodstvom Maurizija Zovića izveo pjesme „Oči u oči“ i „Zahvali“. Završnu zahvalu izrekla je Kerin Šafarić. Nakon toga svi su izvođači zajedno otpjevali „Velik si“. Koncert je bio humanitarnog karaktera, a prihod je bio namijenjen obitelji Marinić iz Žminja, čija je majka nedavno iznenada preminula, a suprug je ostao sa šestero malodobne djece, od kojih najmlađe dijete ima samo tri mjeseca.

Duhovna obnova za pjevače i animatore u liturgiji

U subotu 12. ožujka 2016. godine u Pazinskom kolegiju održana je cjelodnevna duhovna obnova za članove župnih zborova i animatore u župama Porečke i Pulsko biskupije. Sudjelovalo je tristotinjak osoba iz svih dijelova Biskupije. Duhovnu obnovu, inspiriranu Godinom milosrđa, pod naslovom „Božje je ime Milosrđe“, organiziralo je biskupijsko Vijeće za liturgiju i crkvenu glazbu.

Uime organizatora sve je prisutne pozdravio preč. Mladen Matika, pazinski dekan i župnik. Podsjetio je na prošlogodišnje hodočašće kojim je Biskupija željela izraziti zahvalnost svima koji aktivno pomažu župnicima u animiraju misnih slavlja i župnih aktivnosti. Ove se godine, u skladu s Jubilejskom godinom, odlučilo svima pružiti mogućnost sudjelovanja na cjelodnevnoj duhovnoj obnovi. Preč. Matika izrazio je zahvalnost Biskupiji i Pazinskom kolegiju koji je kao domaćin preuzeo mnoge obveze za ovu organizaciju. Voditelj duhovne obnove bio je vlč. Darko Zgrablić, župnik iz Svetvinčenta. Obnovu su glazbeno pratili mlađi, uz pratnju gitara i klavijature: vokali Marija Virkes, Kristina Janko, Marija Pržiklas Ribarić i Katarina Jelinčić, Dražen Cvjetković na klavijaturama te Emil Rozenbeker i Kristijan Ribarić na gitari.

U prvom razmatranju, govoreći o gubavcu iz Lukina evanđelja koji izgovara poznatu rečenicu „Gospodine, ako hoćeš, možeš me očistiti“, vlč. Zgrablić naglasio je gubavčevu hrabrost koja je nadvladala sva unutarnja previranja i koja bi nama trebala biti uzor da se prepustimo Isusovu iscijeliteljskom djelovanju. Isus ulazi u naše živote i iscijeljuje sve što je nečisto, no, potrebno je s povjerenjem staviti svoj život u Njegove ruke.

U drugom razmatranju, iz prispodobe o milosrdnom Samaritancu, predavač je istaknuo opasnost da, zagledani u nebesko, ne primjećujemo ovozemaljsko. Gesta Samaritanca koji ne pita, ne traži razloge ni krivce, već pomaže čovjeku u potrebi, trebala bi nam biti uzor i poticaj na činjenje dobra i pomaganje bez odlaganja.

Nakon zajedničkog objeda i kraćeg odmora program je nastavljen euharistijskim klanjanjem, pokorničkim bogoslužjem te mogućnošću pristupanja sakramentu pomirenja za što je na raspolaganju bilo više svećenika. Usljedila je pobožnost Križnog puta. Duhovna je obnova završena koncelebriranim misnim slavljem koje je s nazočnim svećenicima predvodio porečki i pulski biskup mons. Dražen Kutleša. Biskup je u homiliji govorio o Božjem milosrđu na temelju evanđelja o ženi zatečenoj u preljubu. On je naglasio prepredenost pitanja farizeja, za koje je naizgled svaki mogući odgovor podrazumijevao kršenje nekog zakona, Mojsijeva, rimskog, ili pak vlastite

izjave o milosrđu. Isus, pišući po pjesku, prema nekim interpretacijama, svojim odgovorom prisiljava svoje sugovornike na promjenu u pristupu toj situaciji: oni koji su je dotad sudili bez ikakva uvida u osobnu povijest te žene, nakon njegovih riječi: „Tko je od vas bez grijeha, neka prvi baci kamen“, stavljeni su u poziciju da je mogu kazniti tek nakon što prođu sud vlastite savjesti. Oni tako gube prigodu uopće optužiti Isusa, a osim toga, Isus podsjeća da, s obzirom da nitko nije bez grijeha, nemamo pravo drugoga suditi. Komentirajući Isusov razgovor sa ženom, Biskup je naglasio da je Isus ne osuđuje, pušta ju da ode, ali uz uvjet da više ne grijesiti, da se založi za svoje spasenje, da načinom života zasluži kraljevstvo nebesko. Grešnika treba nastojati razumjeti, upoznati okolnosti koje su ga do toga doveli i pokušati mu pomoći da se nastoji obratiti. To je pravilan pristup. Iako poznaje čovjekovu grešnu narav, Isus ima povjerenja u čovjeka i potiče ga da ide dalje, on uvijek daje još jednu priliku, a na čovjeku je da to što prije prepozna kako ne bi propustio posljednju priliku u ovozemaljskom životu, jer „ne znate ni dana ni časa“. Uvijek se treba ponovno vraćati Bogu i tražiti milosrđe, nemojte odustati od grešnika, ali nemojte ni dignuti ruke od sebe, uvijek tražite oprost i Božje milosrđe jer samo je tako moguće prijeći u milosrđe, zaključio je Biskup. (www.biskupija-porecko-pulska.hr)

Predavanje o buli Misericordiae Vultus

ROVINJ U ponedjeljak 7. ožujka u Pastoralnom centru Don Bosco u Rovinju održano je predavanje o buli pape Franje Misericordiae Vultus. Predavanje je održao rovinjski župnik, generalni vikar Biskupije, mons. Vilim Grbac. Pred prepunom dvoranom Pastoralnog centra mons. Grbac je na početku, kako je sam rekao, prelistavanja bule, istaknuo razlog zašto je Sveti Otac odlučio, i toliko žarko želio, proglašiti Godinu milosrđa jer, naglasio je predavač, milosrđe je put koji sjedinjuje Boga i čovjeka, s naglaskom na želju da Crkva bude oličenje Božjeg milosrđa.

Mons. Grbac je pojasnio pojам Svetih vrata te kako je za ovaj Jubilej svijeta odrede svoja Sveta vrata kako bi svi mogli biti aktivni sudionici liturgijskih trenutaka Godine milosrđa. Odabir blagdana Bezgrešnog začeća za početak Godine milosrđa prepun je simbolike, znak je to snažne želje pape Franje da Crkva nastavi živjeti duh II. vatikanskog koncila, čija se 50. obljetnica početka obilježila toga dana. I sv. papa Ivan XXIII. i Pavao VI., jedan

započevši, a drugi zaključivši Koncil, imali su u svojim istupima i zapisima jasne naglaške o potrebi isticanja milosrdna karaktera Crkve, koja treba biti tu da služi čovjeku u svakom stanju, svakoj potrebi i fazi postojanja. Vrhunac su Božjeg milosrđa Isusova muka i smrt. Isus sve što je činio, činio je iz ljubavi prema čovjeku i nastojeći pomoći u konkretnoj potrebi. To je bila velika razlika u odnosu na židovsku kulturu i mentalitet koji su podrazumijevali da je zlo koje čovjeka snađe na neki način zaslужeno, a milosrđe nam nalaže prije svega nastojati pomoći u potrebi. Papa Franjo osobito naglašava prispodobe o izgubljenom sinu, izgubljenoj drahmi i izgubljenoj ovci, naglasio je Predavač. Papa Franjo naglašava radosno služenje, a radost bi trebala biti odlika kako svećenika, tako i svih vjernika jer, zapitao se predavač, kako možemo očekivati da ćemo sumornim raspoloženjem ikoga privući Kristu?

Milosrđe je temelj života Crkve

Poseban je dio predavanja posvećen pojašnjenu oproštenju, koje je ponekad u međuljudskim odnosima jednako teško dati, koliko i zatražiti. No, upravo zato što znamo da mi primamo Božju ljubav i oproštenje, moramo biti spremni oproštenje i ljubav pokazati prema bližnjima.

Ta je tema posebno naglašena u govoru o Blaženstvima u Matejevu evanđelju. Milosrđe je temelj na kojem počiva život Crkve i upravo zato u buli *Misericordiae Vultus* Sveti Otac poziva Crkvu da s radošću poziva na oprštanje i bude prostor gdje se ostvaruje milosrđe. Potiče Crkvu da ide ususret svima, ali tako da „ne ugasi ni stijene koje tek tinja“ te da, primjerice, pretjeranim juridičkim pristupom ne odbija ljudi. Gdje su god kršćani, svatko mora pronaći oazu milosrđa, naglasio je Predavač citirajući Svetog Oca. Papa Franjo posebno poziva na hodočašća u katedrale i svetišta u kojima je, odlukom mjesnog ordinarija, moguće izmoliti potpuni oprost za sebe ili nekog pokojnika. Predavač je detaljno protumačio pojam oprosta koji se tako dobiva. Poseban je naglasak stavljen na duhovna i tjelesna djela milosrđa te ih je predavač pojasnio praktičnim primjerima. Također je naglasio važnost isповijedi i posebne naputke koje Sveti Otac upućuje isповjednicima. Mons. Grbac je spomenuo namjeru dekanatskog hodočašća u mjestu povezana s bl. Miroslavom Bulešićem. Predavanje je završeno najavom sljedećeg susreta na kojem će na poseban način biti govora o duhovnim i tjelesnim djelima milosrđa. (G. K.)

Predavanje “New age i kršćanstvo”

PULA U srijedu 9. ožujka na pulskom Sveučilištu Jurja Dobrile, u auli Pula Fakulteta ekonomije i turizma, dr. sc. fra Josip Blažević održao je predavanje „New age i kršćanstvo“. Predavač je na samom početku nastojao „in primis“ pojasniti kako je došlo do pojave fenomena „new agea“ naglasivši da su najčešći konzumenti i različitim aspekata te novotvorenine duhovni nomadi, koji bez jasno definirana vjerskog identiteta lutaju tražeći nešto što će zadovoljiti prirodnu potrebu za duhovnim.

Paradigma new agea crpi korijene iz velikih monoteističkih religija, osobito kršćanstva i židovstva, ali značajno modificirajući pojmove, bespravno se predstavlja kao znanost, iako to nije, djelomice koristi pojedine koncepte međugeneracijskog sukoba iz 1968., kao i mnoge druge elemente. Predavač je nadalje pojasnio temeljne postulante astrologije koja predstavlja jedan od ključnih aspekata new age sustava. Koliko je to uzelo maha, kao i u ostatku zapadnog svijeta, tako i u Hrvatskoj, govori činjenica da postoji i Udruga astrologa Hrvatske. Predavač se osvrnuo na Celestinska proročanstva, Nostradamusova proročanstva i druge slične teorije te

naglasio kako su uvijek predstavljena kao retrodatirana proročanstva. Postoji nekoliko kategorija u koje se može rasporediti osobe koje dolaze u doticaj s new age sustavom: konzumenti su obično čitatelji takve literature, klijenti posežu za terapijama i pohađaju razne tečajeve i edukacije, zatim razni instruktori i gurui te na vrhu ljestvice oni koji iz sve te mašinerije ostvaruju profit.

„Savršeno zdravlje“ i „vjječna mladost“

Predavač se zatim osvrnuo na razne duhovne teorije koje mahom smatraju da su religije tek kockice nekog većeg, sveukupnijeg poznavanja Istine. Neke su ‘discipline’ imale i svojevrsne povijesne razloge za silovito širenje, nakon Prvog svjetskog rata ogroman je bio broj onih koji su bili evidentirani kao nestali, njihove obitelji, u potrazi za slabašnom indicijom koja će biti nuda u njihov povratak, obraćali su se različitim medijima koji su, dakako, naveliko zgrtali novac od tih nesretnih ljudi. Teorije o svijetu vampira, posebno potpomognute poznatim ekranizacijama, daju iz svojih struktura iščitati suprotnost kršćanskim načelima, primjerice, dok Isus proljeva svoju krv za čovjeka, vampiri piju krv čovjeku kako bi živjeli. Nova antropologija kao filozofsko-teološka pojava koja se temelji na poimanju osobe u terminima čakri počiva na postulatima istočnjačke kulture koja, za razliku od zapadne civilizacije, ne

počiva na pojmu osobe već određene energije na koju je potrebno djelovati za bilo koju potrebu fizičke ili duhovne naravi. Govoreći o jogi predavač je naglasio da nema joge bez hinduizma jer, podsjetio je, joga je tehnika koja zaustavljanjem kretanja i razmišljanja te kontrolom disanja, teži ka dovođenju osobe do kontakta s nekom višom sviješću. Stoga je čista prijevara nastojanje dovođenja joge u škole ili, točnije, neka bude u rangu s vjerouaukom. Morala bi proći sve provjere kurikula, kao svaki nastavni predmet, a ne da se uvodi pod krinkom sportske aktivnosti, naglasio je predavač. Još se u nastavku osvrnuo na danas vladajuće trendove u suvremenoj civilizaciji, kao što su „savršeno zdravlje“ i „vjječna mladost“ koji u nedostatku stvarnih pacijenata stvaraju vojsku fiktivnih pod krinkom prevencije, a sve u cilju bogaćenja industrije ljepote i industrije zdravlja. Predavač je spomenuo nekolicinu trenutno najpoznatijih hrvatskih i svjetskih „iscjelitelja“ kratko pojasnivši njihov sustav rada, objasnivši na koji se iskrivljeni vjerski i duhovni element koji od njih oslanja u svome djelovanju. S obzirom na neupitnu kompetenciju i veoma široko poznавanje teme koje predavač posjeduje, nakon predavanja okupljeni su imali mnoštvo praktičnih pitanja. (www.biskupija.porecko-pulska.hr)

Tečajevi za župne animatore

Drugi susret tečaja za župne animatore

PAZIN U subotu 20. veljače 2016. održano je drugo predavanje u sklopu korizmenog tečaja za župne animatore koji se tijekom korizmenih subota održava u Pazinskom kolegiju. Nakon uvodnog pozdrava predstojnika Katehetskog ureda Porečke i Pulske biskupije vlč. Luke Pranjića, predavanje na temu „Priprava za isповijed djece“ održao je prof. dr. sc. Josip Grbac.

Predavač je stavio naglasak na krizu isповijedi koja nalazi korijen u krizi društvenog morala. Posljedica je moralne labilnosti poteškoća suočavanja s iskustvom grijeha. Sveopća tolerancija u društvu pretače se i u Crkvu, a to ima izravnu posljedicu na sakramentalnu ulogu Crkve. Danas je posebno važno staviti naglasak na predsakramentalnu sferu kada je posrijedi sakrament pomirenja. No, istovremeno kriza isповijedi nalazi korelaciju i u krizi svećenstva koje u potreboj mjeri ne posjeđuje pedagoške i komunikološke vještine. Predavač se osvrnuo i na osjećaj krivnje kao na još jedan temeljni aspekt isповijedi, naglasivši kako je kod ljudi prisutan osjećaj krivnje na jednoj horizontalnoj razini, ljudi su svjesni zla počinjenog prema bližnjemu, no u mnogo manjoj mjeri posjeduju vertikalni osjećaj krivnje, svijest krivnje prema Bogu. Najoriginalniji oblik grijeha jest propust, a ne čin, velik broj otpada od svećeništva, ali i uništenih brakova dolazi upravo zbog propusta. (...)

Tekstovi za ispit savjesti trebali bi strogo biti prilagođeni uzrastu penitenta. Treba paziti da djeca ne shvate kako je savjest apsolutni i jedini kriterij moralnosti. Vrhunski je kriterij moralnosti jedan objektivni okvir načela koji zovemo dekalog, ili Božanski zakon, i sukladno tome okviru odgajamo savjest. Primjenjivanjem propisanih obrazaca za ispit savjesti kao univerzalnog modela, bez obzira na uzrast, ne vodeći računa o psihološkim specifičnostima dječje dobi, postoji opasnost da se dobije buduće relativiste, naglasio je predavač. Ispovijed je zadnji čin jednog procesa, no upravo je u pripravi trenutak kada se razlučuje dolazi li neki čin iz zloće ili slabosti, neodgovornosti ili nezrelosti, mržnje ili antipatije, je li posrijedi grijeh ili psihička bolest. (...) Vrhunsko je pravilo u isповijedi diskrecija, intimna je sfera pojedinca nedodirljiva. Crkvena disciplina propisuje takozvanu aurikolarnu isповijed, 'oči u oči', što znači da to nije samo pripo-

vijedanje o proteklim događajima nego im a retrospektivni i prospективni element. Ispovijed mora postati čin oslobađanja, mora donijeti olakšanje... Kod prve je isповijedi dijete prisiljeno prvi put u životu stvoriti odmak od roditeljskog autoriteta, zato je potrebno da se djetetu objasni zašto se traži samostalno razmišljanje o grijehu. Osobna isповijed prisiljava penitenta, dijete, da se prvi put osobno identificira s onim što je učinilo. Tu nema skrivanja iz mase. Priznanje grijeha djeluje oslobađajuće. Ispovijed je sakrament konkretnosti. Uvijek mora postojati mogućnost, osobito kod djece, da se osoba isповijedi anonimno, kako bi se naučila na anonimnost i sakralnost isповijedi. Važna je stavka kod isповijedi pravo na tajnovitost, penitent, dijete je vlasnik svoje isповједne tajne, a ne isповjednik. Dijete svojom isповјednom tajnom može raspolagati slobodno, razumno i odgovorno, i tome ga treba naučiti. (...) U godini smo milosrda. Potrebno je pokazati milosrdno lice Božje. Pastoral koji se temeljio na ulijevanju straha poludio je katastrofalne rezultate. Djeca moraju kod isповijedi osjetiti da im je Bog drugi otac. Sve je drugo u drugom planu, sve je ostalo crkvena disciplina koja ne mora važiti zauvjek. Bog je milosrdan otac, jedino to penitent mora osjetiti u isповijedi. Sva je umjetnost u tome da im se razložno i primjereno uzrastu razjasni povezanost između želim i moram. Želim je pitanje savjesti, moram je pitanje što Bog hoće, jedno bez drugoga ne ide, zaključio je dr. Grbac.

Nakon stanke susret je nastavljen raspravom o temi predavanja.

Treći susret tečaja za župne animatore

U subotu 27. veljače u Pazinskom je kolegiju održan posljednji ovogodišnji susret tečaja za župne animatore. Nakon uvodnog pozdrava predstojnika dijecezanskog Katehetskog ureda vlč. Luke Pranjića,

predavanje na temu „Duhovna i tjelesna djela milosrđa“ održao je vlč. Rikard Lekaj, župnik pulske katedralne župe. Predavač je uvodno citirao papu Franju istaknuvši da samo onaj koji otvori svoje srce i osjeti Božje milosrđe može iskazivati milosrđe drugome. Sveti Otac objavio je Jubilej milosrđa upravo kako bi se svrnila pozornost na duhovna i tjelesna djela milosrđa, na potrebu činjenja djela milosrđa, koje je most između Boga i čovjeka. Predavač je u svome izlaganju koristio citate bl. Majke Tereze, albanske misionarke koja će ove jeseni biti proglašena blaženom, i sv. Josemaría Escrivá de Balagueru, španjolskog svećenika, utemeljitelja prelature Opus Dei. Drugi nam nikada ne smiju biti brojevi, a djela milosrđa koja činimo pomažu nam na našem putu prema Nebu, naglasio je vlč. Lekaj. Analizirajući posebno svako duhovno i tjelesno djelo milosrđa, predavač je ujedno okupljenima dao mogućnost da analiziraju svoje porive kod pojedinih gesta u svezi s djelima milosrđa te tako obave i jedan prigodan ispit savjesti. Tumačeći Grešnika pokarati predavač je istaknuo da to treba biti nasamo te nježno i ponizno, kao poseban primjer spomenuo je Isusov pogled upućen Petru kada ga je ovaj zanijekao. Govoreći o tome kako nepravdu oprostiti, ono što ljudima općenito jako teško pada, predavač je podsjetio na stav bl. kardinala Stepinca na nepravdednu suđenju kada je on na sve odgovorio svojom poznatom rečenicom: „Moja je savjest čista.“ Najveći je problem današnjeg čovjeka što ne dopušta da ga Bog ljubi, podsjetio je vlč. Lekaj na riječi pape Franje na početku njegova pontifikata. Usljedila je rasprava na temu predavanja, ali su dotaknute i druge teme s područja rada župnih animatora. Susret je završio pohvalama za sva tri ovo-godišnja predavanja u sklopu korizmenog tečaja za župne animatore. (www.biskupija-porecko-pulska.hr)

Strah i djelo milosrđa

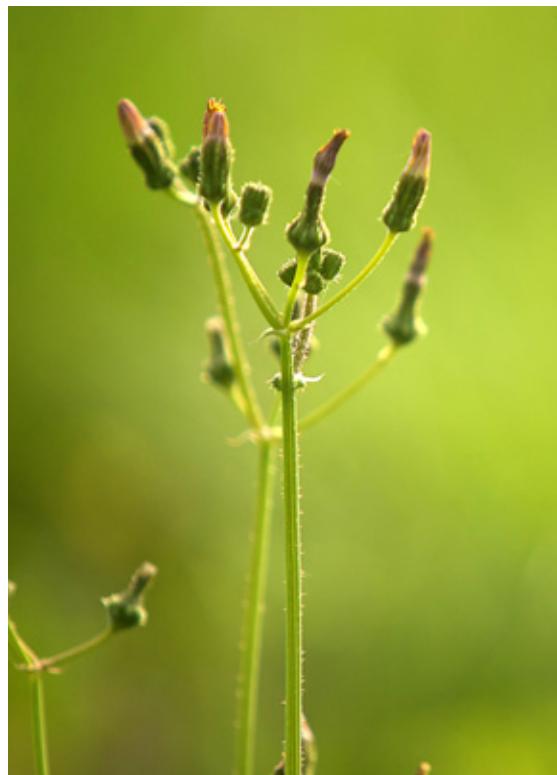
Strah je jedan od najgorih, najrazornijih čovjekovih osjećaja. Zbog osjećaja straha ljudi postaju drukčiji, neki obole, neki učine čak nešto i kažnjivo, neki sanjaju uvijek iste, ružne snove. A neki samo zanijeme i o onome od čega strahuju, šute. Ovo je priča o strahu koji traje već gotovo sedamdeset godina. Ovo je priča i o jednom od tjelesnih djela milosrđa koja smo kao kršćani dužni učiniti, pa je ova posebna godina Božjega milosrđa možda i milostna prilika da se toga podsjetimo.

Nedavno sam bila kod svojih prijatelja, pa sam, dok je moja prijateljica kuhala kavu, sjela na kauč do njezine majke Ane i počela razgovor s njom. To je jedna gospođa, jedna naša nonica u devedesetima. Zadivilo me kako je bez naočala čitala Ladonju. Vidjela sam da čita jedan tekst o našembla blaženiku Miroslavu Bulešiću. Pitala sam ju sjeća li se tih dana i događaja kad je on mučki ubijen. "Ja, ja, kako ne, brižan naš Miro, ma ni više brižan, ne, sad moli za nas" odgovorila je nekako sa sjetom, a tada se malo osvrnula oko sebe, kao da provjerava sluša li ju netko, pa mi polušapatom kaže: "Nu, stani malo bliže, ču ti ništo pravit. Znoš, nison to još nije nemu povidala." I tako je započela svoju priču. Bila je osamnaestogodišnja djevojka kad je završio II. svjetski rat. Živjela je na selu sa svojim roditeljima i braćom. Još su uvijek bili u tuzi, ali s nadom da će se možda vratiti njezin mlađi brat kojeg su u Puli pokupili nacisti i odveli u logor u Dachau. Na njegov spomen zasuzile su joj oči. Rekla je da ne prođe dan da ga se ne sjeti i da ne moli za njega. Otac joj je bio mobiliziran u talijanskoj vojsci u mornarici, a nakon jednog desanta i torpediranja i nakon što je Italija kapitulirala, vratio se kući. Njihovo malo selo više nije bilo isto, ni ljudi, ni država, ni šume, ni vremena, ništa više nije bilo isto.

Nepoznat čovjek u selu

U selu je zatekao nova, nepoznata čovjeka, mračna pogleda kojemu nitko nikad nije ni video oči. Nosio je taman šuškavac. Nitko ga nije poznao, niti se znalo otkuda je došao. Samo je bio tu i činilo se da će odsad on upravljati i selom i ljudima u njemu. Ulazio je u kuće, štale, konobe, posluživao se kako je htio. Razgovarao nije ni s kim,

a ono malo što bi rekao, odavalo je da nije iz Istre. Povremeno bi, najčešće u sumrak, dolazili i neki drugi, nepoznati ljudi, ponkad i neki domaći iz susjednih sela, pa bi se nešto, zatvoreni u nečijem podrumu dogovarali, a potom bi se uputili prema udaljenijoj šumi. Kad bi se spustio mrak, iz šume bi se začuo pucanj, dva, a idući dan u selu bi opet boravio samo nepoznati muškarac. Kad se otac vratio i zatekao ga u svom dvorištu, upitao ga je tko je on i odašle je. Čovjek je odgovorio neka gleda svoju obitelj i ne zabada nos gdje mu nije mjesto. U selu se nastanio strah. A Ana je pomagala majci u kuhinji, na polju, čuvala stoku na paši. Navečer se molilo Ružarij. Jedne večeri čula je svoju tetu kako pripovijeda njezinoj majci da je bila kod jedne obližnje jame i da se tamo događaju strahote. Obje su plakale. Idućeg dana Ana se iskrala iz kuće i u svojoj mladenačkoj značiteljilj pohtala prema jami o kojoj je sinoć slušala. Njezini tamo nemaju šume ni pašnjaka, pa se nije mogla pozvati na ovce i krave, zato je morala požuriti. Na tom mjestu glas joj je zadrhao, ušutjela je i neko vrijeme kao da je imala knedlu u grlu. Pogled joj je postao dalek i u očima joj se ogledala neka mješavina užasa, straha i tuge. Bilo je mučno gledati u to staračko, izborano lice iza kojeg se kriju očita dugogodišnja potiskivana patnja zbog nemoći i silan strah. Kad je smogla hrabrosti da odgrne tu tamnu zavjesu u sebi, nastavila je. Jama ima oblik lijevketa, strma je i naglo se sužava. Iz nje se otvara samo crna rupa. Strašno je samo i približiti joj se. Oko otvora sve je bilo ugaženo, trave gotovo da i nije bilo. Činilo se kao da je tu plesalo stotinu ljudi, prije bi se reklo krava nego ljudi i vrtjelo se oko grotla. Iako usred pitome šume, iako je nebo bilo vedro i sunčano i ljeto je bilo u punom zamahu, ovo je mjesto bilo hladno i jezivo. Nije znala zašto, ali bojala se približiti tom mjestu, no mladenačka ljubopitljivost i iskra života u njoj tjerali su ju naprijed. Približavala se korak po korak. Skamenila se kad je začula čudan zvuk koji je dopirao iz jame, kao da se nešto pomiče negdje u toj crnoj dubini, kao da pada kamenje, a potom glas. Protrnula je. Ljudski glas, više nalik hropcu, nego govoru. Nešto što je sličilo kriku. Nikad nije čula takav zvuk. Užas i jeza i nadasve strah, sve to natjeralo ju je u bijeg. Sigurna je da tako brzo nije trčala sakriti se u šumu ni kad su vidjeli da dolazi njemačka vojska i da već gori jedna kuća u susjednom selu. Tamo su pronašli partizansku kapu. Doma nikome nije rekla gdje je bila ni što je vi-

djela. Bojala se da je vidjela nešto što nije smjela. Ali nije mogla to držati u sebi pa je idući dan ipak sve ispričala svojoj susjedi i prijateljici kad su čuvale krave na paši. Činilo joj se da joj je sada malo lakše. Dani su prolazili, ali scena jame i onoga zvuka iz nje nije nestajala iz njezina sjećanja. Nakon mjesec dana na vratima njihove kuće pojavio se jedan čovjek. Poznat. Iz susjednog sela. Tražio je Aninu majku. Nosio je kožni mantil. Pozvao ju je da izide iz kuće i odveo je iza stoga sjena pokraj njihove štale. Nije okolišao. Rekao joj je neka si pripazi kćer i bude li pričala, odrezat će joj kosu. Ana je imala dugačke, bujne pletenice. A ako ju ni to ne opameti, završit će tamo gdje je bila. Majci ništa nije bilo jasno, ali shvatila je dovoljno od same pojave tog susjeda. Dodao je i neka mu zahvali na milosti jer da mu je jednom njezin otac, Anin djed, pozajmio neki novac, ali dobro, to je bilo prije rata, djed je bio "kmet", a ovaj je sada "odbornik", pa se taj dug više ne računa. Ocu ništa nisu rekle, a Ana i njezina majka nikad više nisu spomenule taj događaj. Strah im je ušao u život i tu ostao. "Znoš, me je stroh, ma bin to bila rada pravit. Bin rada dočekat da se forši tamo stavi križ i blagoslovi." Na kraju se gospođa Ana ponovno osvrnula oko sebe, nije li možda tko nepozvan čuo njezinu priču. Sada je 2016. godina, a ona se još boji glasno izreći samo i jedino istinu. Zbog čega? Nema li na nju pravo onaj čiji je krik čula? Ne bismo li u njegovo ime, u ime žrtve, u ime milosrđa, morali probuditi svoja srca pa mrtve pokopati? Za razliku od none Ane, mi nemamo pravo na strah. (Davorka Smoković)

Hrvati u Italiji - kulturom do priznanja

Vatroslav Kuliš izlaže u Trstu

Hrvati bez statusa manjine

Iako u Italiji, prema nekoliko procjena, živi između 60 000 i 80 000 Hrvata, Hrvati nemaju status manjine. Status samo jezične manjine imaju jedino moliški Hrvati na jugu Italije, kojih danas ima oko 2000 i marljivo se trude zadržati svoj identitet i tradiciju. Asimilacija, međutim, i tu užima svoj danak, a ne imati status manjine, puno toga znači. Stoga hrvatske udruge u nekoliko većih gradova Italije (Trst, Padova, Milano i Rim) svakim kulturnim događanjem nastoje skrenuti pozornost na svoju nazočnost i pozivima brojnim državnim i političkim uglednicima iz Hrvatske i Italije. Tako je to bilo i ovih dana u Trstu, na svečanu otvorenju izložbe Vatroslava Kuliša. Za svijet umjetnika i ljubitelja umjetnosti posve je neobično da otvaranje izložbe traje gotovo dva sata, uz brojna izlaganja političara i diplomata. Tek nakon toga slijede izlaganja i informacije stručnjaka i analiza povjesničara umjetnosti i likovnjaka o slikaru-umjetniku i njegovim djelima koja se predstavljaju. Zatim slijedi razgledavanje umjetnina, a potom rado iščekivano druženje Hrvata i upoznavanje te razmjena informacija o najnovijim zbivanjima u Domovini. Tako je to uvijek u Italiji i diljem svijeta – Hrvati kulturom “osvajaju” svoje druge domovine. Italija i Hrvatska povezane su na kulturnom, vjerskom i umjetničkom području nekoliko stoljeća, o čemu svjedoče brojni povjesničari u pozamašnoj knjizi “Croatia a Trieste”, koja je izdana zahvaljujući Hrvatskoj zajednici u Trstu, uz vrlo zahtjevan trud Zajednice i predsjednika Damira Murkovića.

Izložba “Vatroslav Kuliš: Centripetalne fuge” ima za cilj zbljižavanje dvaju naroda preko umjetnosti. Ovo je značajan projekt budući da je **Vatroslav Kuliš** jedan od najznačajnijih hrvatskih kolorista, slikar nepresušne energije, dobitnik brojnih priznanja i prestižnih nagrada. Kuliševi radovi nalaze se u muzejima i galerijama u Hrvatskoj te u mnogim privatnim zbirkama u Hrvatskoj i svijetu. Izlagao je na više od 150 samostalnih i preko 120 grupnih izložbi u

Otvorenie izložbe uz brojne uglednike iz obiju zemalja
Tedi Lušetić, Nataša Deguli Kos, Miroslav Gašparović, Vesna Kusin, Vatroslav Kuliš, Edward Luice Smith, Tonko Maroević, Laura Topolovšek, Nevenka Grdinić i Damir Grubiša

zemlji i inozemstvu. Radio je u *Leksikografiskom zavodu “Miroslav Krleža”* kao likovni urednik Opće enciklopedije i Hrvatskoga biografskog leksikona. Bio je član glumačke družine *Histrion* autor je nekoliko scenografskih i dizajnerskih rješenja u *Hrvatskom narodnom kazalištu*, *Kazalištu Komedija* i *Zagrebačkom kazalištu lutaka*. Autor je nekoliko grafičkih mapa.

Prezentacija hrvatske umjetnosti u talijanskoj javnosti

Izložba je organizirana zahvaljujući finansijskoj potpori Grada Zagreba te suradnji Pokrajine Trst, tršćanskog kulturnog središta Magazzino delle Idee, Muzeja za umjetnost i obrt, Hrvatske zajednice u Trstu, Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Trstu. Stoga ne čudi da su se uime brojnih organizatora nazočnima obratili Maria Teresa Bassa Poropat, predsjednica Provincije Trst, Gian Carlo Damir Murković, predsjednik Hrvatske zajednice u Trstu, te Generalna konzulica u Trstu Nevenka Grdinić i veleposlanik RH u Rimu Damir Grubiša. I na kraju su nastupili autori tekstova u katalogu izložbe Miroslav Gašparović, ravnatelj Muzeja za umjetnost i obrt i ugledni akademik Tonko Maroević s vrlo zanimljivim i stručnim prikazom izložbe. Nastupio je i Edward Lucie Smith, jedan od najznačajnijih povjesničara umjetnosti da-

našnjice, također autor jednog od tekstova u vrlo vrijednu katalogu izložbe. Vesna Kusin, zamjenica gradonačelnika Grada Zagreba i ugledna povjesničarka umjetnosti, istaknula je kako je sukladno Sporazumu o kulturnoj suradnji Hrvatske i Italije upravo Kuliševa izložba u Trstu prvi korak u prezentaciji hrvatske umjetnosti u talijanskoj javnosti. Naglasila je: *Rad Vatroslava Kuliša pobija tezu da su klasične umjetničke tehnike mrtve, a da suvremenu umjetnost označavaju novi mediji. Kulišev slikarstvo u svim fazama dokazuje suprotno te potvrđuje kako je on važan reprezent hrvatske suvremene umjetnosti. Grad Zagreb je prepoznao veličinu Vatroslava Kuliša i stoga ga kontinuirano prati na njegovu životnom i umjetničkom putu*, dodala je zaključivši kako će tršćanska izložba biti na ponos ne samo Zagrebu već i cijeloj Hrvatskoj. Predstavljanje i razgledavanje izložbe Vatroslava Kuliša u tršćanskom Magazzino delle Idee ostat će zabilježeni kao značajan kulturni događaj. (Ana Bedrina)

Podsjećamo, izložbu Vatroslav Kuliš: *Centripetalne fuge* publika može razgledati u tršćanskom Magazzino delle Idee, Corso Cavour (u blizini autobusnog kolodvora), od 4. ožujka do 3. travnja 2016., od ponedjeljka do petka, od 10 do 13 sati, subotom, nedjeljom i o uskrstnim blagdanima (26., 27. i 28. 3. 2016.) od 10 do 13 i od 15 do 19 sati.

Nova vlast zapinje o podmetnute klipove

Kako možemo pratiti u raznim medijima, trenutno su glavne producirane i nametnute unutarpolitičke teme: individualna «moralno-politička» lustracija izabranih, ili kandidiranih, dužnosnika nove vlasti i ocjena (kritika) jednogodišnjeg, odnosno jednomjesečnog, mandata predsjednice i premjera. Ponajprije valja zaključiti kako takve, i tomu slične, kriterije «moralne i demokratske osjetljivosti» nisu nikad pokazivali ni mediji, a ni sadašnja oporba i njezine pridružene udruge civilnog društva, u vrijeme formiranja i tijekom četverogodišnjeg (ne)rada lijeve (neokomunističke) Kukuriku koalicije. Već je ta činjenica dovoljna za dokaz njihove moralne diskreditacije, političke pristranosti i neobjektivnosti. Ali, cijeli taj sklop trenutnih društvenih odnosa vrijedi rasvjetliti i ukazati na neke važne anomalije, ali i na pojedina pozitivna usmjerenja.

Preobzirno formiranje nove vlasti

Proces formiranja hrvatske vlade, popunjavanje svih vladinih struktura, kao i oblikovanje strateškog i zakonskog okvira za predizbornu najavljeni promjene teče usporeno, što nužno ne mora predstavljati, ali ni isključivati, neučinkovitost, nesnalaženje u radu, trule kompromise, vanjske pritiske, itd. Dva glavna strateška politička partnera (HDZ i MOST) nose najveću političku odgovornost za ono što je, i kako, (ne)učinjeno u ovoj, veoma važnoj, inicijalnoj fazi. Čini se kako je onaj manji akter u tom dvojcu, politički neiskusan i «netreniran», podložniji zagovaranju sadržajnih i personalnih rješenja s kojima će lijeva parlamentarna i izvanparlamentarna oporba biti zadovoljna, nego traženu i provedbu onih politika i aktera koji su jamstvo afirmacije nove političke, društvene i gospodarske preobrazbe. Više je nego jasno prepoznatljiva namjera svih političko-medijskih i nevladino-manjinskih aktera, u revolucionarnoj kleveti postupaka, osobnih karaktera i svjetonazorskih opredjeljenja «novih političkih elita», skrenuti pozornost javnosti i vladajuće politike od sebe i svojih raznih privilegija, koje su neopravданo, pristrano, netransparentno, nepošteno i nemoralno stekli u materijalnom, političko-upravljačkom i položajnom pogledu, djelujući antidemokratski i antihrvatski s pozicije, ili u službi, prošle vlasti i u tradiciji komunističkog i jugoslavenskog nasljeđa. Tim i takvim strukturama apsolutno

pripadaju i dvije glavne hrvatske i dvije regionalne medijske kuće koje su izgrađene na vlasničkoj, uredničkoj i novinarskoj snazi «komunističke mladeži» i na kapitalu nepoznatih i bezimenih nehrvatskih izvora. Slična je situacija i s elektronskim medijima. A to što imamo mi u Istri, prije svega u lokalnom dnevniku, na razini je neokomunističkog jednoumlja i zatupljivanja gdje istinita informacija nema nikakve mogućnosti ugledati svjetlo dana.

U ime boljatka, krenuti s reformama

I sada se upitajmo. Može li nova vlast nezainteresirano i nekritički promatrati takvo stanje? Kako valorizirati kritike od onih koji su, doslovno, društveno, kulturno, domoljubno i gospodarski, devastirali ovu zemlju? U četiri godine sto milijardi kuna novog duga. Sto milijardi, i bez ijednog učinjenog značajnog projekta. Kumovali su toj politici i naši Istrijani iz HSU-a i IDS-a. Da je samo to *spiskano* (gdje su nezaposleni, iseljeni, blokirani...), trebali bi i oni i svi ovi njihovi pobočnici, još dugo, dugo šutjeti i ostaviti nas da se spašavamo onako kako mislimo da je najbolje, da se mora, a ne onako kako nas oni žele usmjeriti. Ako se želi sumirati ovo kratko razdoblje nove vlasti i rada premijera, onda se mora primjetiti njegova ozbiljnost, kompetentnost, uvažavanje od važnih svjetskih aktera u politici, a posebno u gospodarstvu i finansijama. On se zaista bavi svojim poslom. Ne raspravlja, ne provocira i ne nameće bezvezne i neproduktivne teme u javni diskurs, kako je to činio, i čini, njegov predhodnik. Pokazao je kako je svojim radom, uglavnom izvan Hrvatske, stekao dobru ušteđevinu, a nije ju stekao privilegiranim postupkom urbanizacije, poput mnogih ovdje, uključivo mnogih istarskih funkcionara ili bivših ministra. Sigurno je jedno. On točno vidi, i pokušava rješavati, prave hrvatske probleme. Hoće li u tome uspjeti, ne ovisi samo o njemu, nego i o svima nama. U svakom slučaju, zaslzuće da mu se vjeruje i da ga se podržava.

O predsjednici se nema što puno govoriti. Ona je tijekom godine dana značajno doprinijela boljem pozicioniranju Hrvatske u Europi i svijetu. Vratila nam je naše tradicionalne prijatelje i u našim odnosima nema više «pritisaka». Uspjela je hrvatsku vanjsku politiku preusmjeriti od lutanja po neprežaljenim «balkanskim

bespućima», čiji su glavni inicijatori i tvorci bili S. Mesić, B. Lončar, I. Josipović, i V. Pusić, u prostor nama prijateljske, bliske i nekonfliktne Srednje Europe. Odnos s narodom veoma je blizak, prijateljski, neposredan, pravičan, a izborom suradnika nije pokazala ideološku i svjetonazorsku isključivost kao njezina dva prethodnika. Komunicira jednakopravno i s hrvatskim regijama koje su bile, i jesu, protivne svakoj njezinoj politici (neovisno o uspjehu), poput Istre, iz razloga njezina katoličkog svjetonazora, političkog opredjeljenja i hrvatskog domoljublja. Trenutno, a tako se valorizira i u međunarodnoj zajednici, Hrvatska ima na vlasti (Vlada i predsjednica) obećavajuću političku situaciju, koja uživa povjerenje u sposobnost da se Hrvatska može izvući iz krize ozbiljnim radom i uz provedbu nužnih društvenih reformi.

Banalizacija politike

U sklopu takve hrvatske društvene krize, producirane, uz ostale, i vanjskim čimbenicima, ali prvenstveno nesposobnošću i neodgovornošću ranijih vladajućih garnitura na državnoj, ali isto tako i na lokalnoj razini, javljaju se svojim komentarima, pristupom i politikama politički pojedinci čiji je izričaj nevjerodstajan, obmanjujući i provokativan. Evo tek jednog takvog primjera našeg istarskog, točnije istrijanskog, paradoksalnog i banalnog ponašanja. Novi je ministar prometa, O. Butković, najavio i obećao da se u ovogodišnjem proračunu planirati nastavak izgradnje Istarskog Y, od Pazina do Učke. Istrijanska se politika, u riječima župana Flega, na to ovako očituje: *Istra je to zasluzila!* Slažem se, apsolutno se slažem da je Istra to zasluzila. Čak sam uvjeren da bio taj posao već bio gotov da smo dosad imali drugaćiju vlast. Samo što župan i njegova stranka to nisu zasluzili! Bili su dvaput u vlasti (2000. – 2003. i 2011. – 2015.) i tada se ništa nije izgradilo u Istri. To su činjenice. Po svim našim istrijanskim zastupnicima, koji su, *a priori*, bili protiv formiranja i potpore ovoj vlasti, opet ne bi bilo ništa od Y. Mislim da valja zaključiti ovim jednim nebanalnim pitanjem i dvojom – kako se politički ponašati prema regiji koja politički (glasovanjem) ne honorira dobar rad i brigu središnje vlasti za nju? Ima li smisla taj besmisao?

Biskupijsko korizmeno hodočašće u porečku prvostolnicu

POREĆ Treće korizmene nedjelje, 28. veljače 2016. godine, održano je korizmeno hodočašće za Porečku biskupiju u porečkoj katedrali. Program je započeo pokorničkim bogoslužjem koje je vodio vlč. Vladimir Brizić, kapelan porečke katedralne župe. Uslijedila je pobožnost Križnog puta, za čijeg je tijeka dvadesetak svećenika bilo na raspolaganju za sakrament pomirenja. Sve je zaključeno zajedničkim misnim slavlјem koje je

predvodio porečki i pulski biskup mons. Dražen Kutleša.

Biskup je u prigodnoj homiliji prvo pojasnio povijesne okolnosti ulomka iz Evanđelja po Luki o pogibiji onih "kojih je krv Pilat pomiješao s krvlju njihovih žrtava". Židovi su u tome, kao i u svemu, vidjeli znak te su vjerovali da su ti ljudi stradali jer su pristali raditi za okupatore, i to još za novac koji je uzet iz hrama. Grijeh naroda ima posljedice i za narod i

za pojedince, a grijeh naroda očituje se u pogrešnu odabiru onih koji će taj narod voditi. Najgore je kad narod napusti Boga i naravne zakone, tada ide u propast. Prispodobom o smokvi Isus nam u prvom redu govori kako se od svakoga čovjeka očekuje da donosi plod upravo u onoj sredini gdje živi. Smokva koja ne daje ploda osuđena je na propast. Ovom nas prispodobom Evanđelje potiče da se zapitamo jesmo li mi možda ta smokva, donosimo li dobre plodove ondje gdje nam je Bog odredio mjesto ili ne. Ta smokva, ne dajući rod, više uzima nego što daje, jednako je tako i s mnogim ljudima. Podsjetimo se samo povijesti: mi danas ne bismo imali svoju vjeru i svu ovu našu zapadnu civilizaciju da u prošlosti nije bilo onih koji su se davali i žrtvovali u tu svrhu. Najvažnije od svega jest ne odijeliti se od Boga. Crkva nam, kako bismo bili što uspješniji ondje gdje djelujemo, daje pomoć: preporuča molitvu, post te činjenje djela milosrđa. Budimo ono za što smo stvoreni, samo ćemo tako postići Vječnost. Živimo ovaj život svjesni da je ovozemaljski život samo faza prije Vječnosti i da je već ovdje duša povezana s Bogom. Na kraju je župnik preč. Milan Zgrabić zahvalio svima na dolasku te podsjetio na mogućnost dobivanja potpuna oprosta. (G.K.)

Biskupijsko korizmeno hodočašće

Tradicionalno biskupijsko korizmeno hodočašće u pulsku prvostolnicu održano je četvrte korizmene nedjelje, 6. ožujka. Program je započeo pokorničkim bogoslužjem koje je predvodio vlč. Josip Peteh. Nakon toga je za ispovijed bilo na raspolaganju tridesetak svećenika. Tekst Križnog puta ove su godine čitali vjernici iz pulske župe Gospe od Mora, zajedno sa svojim župnikom vlč. Milanom Milovanom.

PULA Svečano je misno slavlje predvodio porečki i pulski ordinarij mons. Dražen Kutleša. On je u prigodnoj homiliji pojasnio poznatu prispodobu o izgubljenu sinu. Isus raspravlja s pismoznancima i farizejima, koji se iznad svega drže slova zakona, imaju juridički

pristup situacijama, stoga im govori tu prispopobu kako bi im što zornije ukazao na bezuvjetnost Božjeg milosrđa. Mlađi se sin želi osamostaliti, za to mu je potreban novac. U svojoj naivnosti misli da će svugdje biti dobrodošao, no kada ostane bez novaca, shvaća da su ga ljudi samo iskoristili. Koristeći usporedbu da je u novonastaloj neimaštini išao čuvati svinje, Isus govori, upotrijebivši simboliku blisku svojim suvremenicima Židovima, u čijoj se kulturi svinja smatrala nečistom životinjom, koliko nisko čovjek u svome grijehu može pasti. Ako ništa drugo, napokon glad tjeru mlađeg sina na razmišljanje. Tada spoznaje situaciju i događa se obraćenje. I mi, ljudi, koliko često bježimo daleko od Nebeskog Oca i vraćamo mu se tek kada stvari pođu po zlu, moleći pomoći. Početak spoznaje svoga grijeha početak je obraćenja, naglasio je Biskup. Prispodoba je to više o dobru Ocu nego o izgubljenu sinu, naglasio je Propovjednik. Otac je to koji prima svakoga koji mu se odluci vratiti, koliko god taj netko 'potrošio imanje' i bio po ljudskoj pravdi nepoželjan. Bog prima svakoga tko mu se želi vratiti jer On uvijek daje još jednu priliku, Bog je ljubav i opašta bezuvjetno. Budimo i mi nositelji toga opaštanja, potaknuo je Propovjednik. Stariji sin, pak, želi pravdu. Iako je prema židovskom zakonu dobio tri četvrte očevo imanja, nezadovoljan je i pred ocem nagašava grijehu mlađega brata. Koliko puta i mi postupamo na sličan način u, primjerice, svojim župnim zajednicama kada ne prihvaćamo one koji se nakon udaljenosti od Crkve obrate i vrate Bogu. Stariji se sin držao pravila iz straha, no kako on nije prekršio pravila, misli da mu to daje pravo osudjivati mlađe. Mnogo je lakše obrati se Ocu nego učiniti da naše obraćenje prihvate ljudi, naglasio je Propovjednik. Molimo Boga neka nam da snage da budemo milosrdni i da možemo svima istinski od srca oprostiti i preko svega prijeći te tako i mi sami zadobiti oproštenje i mir, zaključio je Biskup. (www.biskupija-porecko-pulska.hr)

Umaško-oprtaljski dekanat

Hodočašće u Krasicu i Lanišće

Usubotu 5. ožujka vjernici iz župa Umaško-Oprtalskog dekanata, zajedno sa svojim dekanom Josipom Grpcem i župnicima: Mladenom Juvenalom Milohanićem, Miroslavom Paraniakom, Benjaminom Petrovićem, Mirkom Vukšićem i Lukom Pranjićem te župnim vikarima: Rokom Smokrovićem i Hectorom Bernardezom Germadeom, hodočastili su u Krasicu i Lanišće, u spomen-mjesta blaženih don Francesca Bonifacia i don Miroslava Bulešića. U Krasici je vlč. Mladen Juvenal Milohanić upoznao prisutne sa životom, radom i mučeništvom blaženog don Francesca Bonifacia, koji je bio župnik u Krasici. U popodnevnim satima 11. rujna 1947. g. don Francesca su na putu od Grožnjana (gdje je bio na razgovoru i ispovijedi kod don Rocca) do Krasice, prije sela Radanići, presreli pripadnici OZNA-e i prema svjedočenju više svjedoka i samih izvršilaca, mučili ga i pogubili zbog mržnje prema kršćanskoj vjeri, a on je molio za svoje mučitelje. U narodu kruže mnoge varijante gdje je tijelo mučenika pokopano ili bačeno, ali još nema službenih podataka. Usljedilo je pokorničko bogoslužje, a nakon toga vjernici su autobusima krenuli prema Lanišću. U laniškoj crkvi vjernici su pogledali videozapis o životu, radu i mučeništvu blaženog Miroslava Bulešića. Posebno je naglašena "Krvava krizma" 24. kolovoza 1946. g. kada je došla organizirana skupina i pokušala spriječiti podjelu sakramenta svete potvrde, no mještani Lanišća branili su crkvu i sakrament je primilo više od 200 krizmanika. Nakon što je krizma završila, a vjernici se razišli, napadači su upali u župni stan, pretukli biskupova izaslanika

mons. Ukmara i ubili blaženog Miroslava. U ovoj Godini milosrđa posebno su značajne Bulešićeve riječi: "Moja osveta je oprost!" Blaženi Miroslav bio je pokopan na groblju u Lanišću, a nakon 11 godina, po želji njegove majke, njegovo je tijelo prebačeno u rodni Svetvinčenat. Nakon videozapisa, uslijedilo je euharistijsko slavlje, u kojem je osim navedenih župnika sudjelovalo i vlč. Dalibor Pilekić, župnik u Lanišću. Svetu misu predvodio je Roko Smokrović, župni vikar u Umagu. U kratkoj, ali vrlo nadahnutoj i sadržajnoj propovijedi naglasio je da je kršćanstvo ljubav, iskrena ljubav, posebno prema onima koji nas ne vole. Nakon mise vjernici su mogli posjetiti župni stan gdje se može vidjeti Blaženikova krv koja je prolivena po zidu. Hodočasnici koji su se ispovjedili i pričestili, izmolili Vjerovanje, Oče naš i molitvu po nakani Svetog Oca te prošli kroz Vrata milosrđa u Krasici, mogli su dobiti potpuni oprost dosadašnjih grijeha. Nakon mise hodočasnici su se okrijepili toplim, ukusnim "čobancem", a bilo je i izvrsnih kolača. (Valerija Dešković Mirosov)

Korizmena duhovna obnova

VRSAR Od petka 11. do nedjelje 13. ožujka u Vrsaru je održana korizmena duhovna obnova s izuzetnim predavačima. Prvoga dana predavač je bio vlc. prof. dr. sc. Jerko Valković, pročelnik Odjela za komunikologiju pri Hrvatskom katoličkom sveučilištu, drugog dana mr. mons. Tomislav Rogić, rektor svetišta Crkve hrvatskih mučenika na Udbini, a posljednjeg dana misu završetka duhovne obnove predvodio je naš ordinarij mons. dr. sc. Dražen Kutleša.

Prvoga dana program je započeo po-božnošću križnog puta kojeg je predvodio župnik domaćin vlc. mr. Lino Zohil. Misno slavlje predvodio je vlc. dr. Valković. On je u prigodnoj homiliji, spominjući Veronikinu gestu, naglasio da je odlika velikih ljudi, koje po nečem pamtimo, upravo istupiti, ne bojati se isticanja, jer, ljudi koje povijest pamti, na bilo kojem području, veliki se smatraju upravo po tome što u nekom segmentu života i djelovanja nisu ostali konformistički u sjeni već su imali hrabrosti izaći iz okvira. Isusov je moto bio „došao sam vršiti volju Onoga koji me poslao“ naglasio je dr. Valković, te potaknuo okupljene da se zapitaju „Koji je moj životni moto, nastojim li i ja vršiti volju Božju?“. Nakon mise propovjednik je održao prigodno izlaganje na temu milosrđa, naglasivši uvodno kako Crkva, ukorak s vremenom, prepoznavajući potrebe ljudi u datom trenutku proglaši godinu posveće-

nu onome što je u tom periodu posebno potrebno naglasiti, tako je bilo za Godinu milosrđa. Među najvažnijim ciljevima Godine milosrđa predavač je, citirajući papu Franju, istaknuo, važnost prepoznavanja Božjeg milosrđa prema nama i slijedom toga znati i htjeti iskazati drugima milosrđe. Pojasnio je zatim i pojam povjerenja prema ljudima i prema Bogu, kao nužne pretpostavke za vjeru, te napose istaknuo potrebu prepoznavanja Božje volje u našemu životu, odnosno osluškivanja Boga koji nam progovara kroz razne životne situacije.

Drugoga dana, u subotu, 12. ožujka, predavač je bio mr. mons. Tomislav Rogić. Program je započeo izuzetno nadahnutim pokorničkim bogoslužjem koje je potaklo veliki broj okupljenih na ispovijed. Predavač je potom predvodio misno slavlje, izrekavši nadahnutu homiliju. On je napose naglasio, u svjetlu sveprisutnog relativizma, potrebu da kršćani jasno definiraju svoj odnos prema Kristu i njegovom nauku, jasno zastupajući moralne i naravne zakone. Potrebno je nadalje truditi se postati sinovi i kćeri Božjega milosrđa najprije u svojim obiteljima, a od tuda bi krenula ta velika prava revolucija milosrđa, koja bi dovela do izgradnje zdravih međuljudskih odnosa temeljenih na oprštanju. Na početku predavanja nakon mise, vlc. Zohil je pobliže predstavio gosta, sa svim njegovim brojnim zaslugama i službama, napose u radu s mlađima. Temeljem evanđeoskog ulom-

ka o milosrdnom ocu predavač je izrekao predavanje o milosrđu prikazanom u tom dijelu Lukina evanđelja. U čitanju Isusovih poruka sadržanih u evanđeljima potrebno je uvijek sagledati kome se Isus obraća, i u kojoj situaciji svoga života to izgovara. Isus prispodobu o milosrdnom ocu, kao i mnoge druge, govori carinicima, grešnicima, farizejima i pismoznancima. Izgubljeni sin iz te prispodobe je izgubljena ovca u pustinji, u tome su se trebali prepoznati carinici i grešnici, izgubljena drahma u kući je stariji sin koji ne prepoznaće radost, u tome bi se trebali prepoznati pismoznanci i farizeji, pojasnio je predavač. Na kraju bi svi oni trebali prepoznati činjenicu da su braća. Ta se situacija može prenijeti i u naše današnje vrijeme, u tome bi se trebali prepoznati i aktivni vjernici i oni koji su daleko od Crkve, napomenuo je. Najveće je zlo kada više marimo za nešto materijalno nego za svoga bližnjega, to je dno dna u prispodobi. Godina milosrđa nudi kao cilj vraćanje zdravim međuljudskim odnosima temeljenim na milosrđu i oprštanju. Izlaganje je završeno prigodnim filmom na temu prispodobe o milosrdnom Ocu.

Posljednjeg dana, kraj duhovne obnove bilo je svečano koncelebrirano misno slavlje koje je predvodio porečki i pulski ordinarij mons. Dr. Dražen Kutleša, u suslavju s vlc. dr. Valkovićem, vlc. mr. Zohilom, kancelarom biskupije preč. Sergijem Jelenićem te p. Dragom Marićem.

Tribina o mons. Boži Milanoviću

ROVINJ U petak 4. ožujka 2016. u Rovinju, u Hrvatskom kulturnom društvu Franje Glavinića, održana je tribina pod naslovom "Božo Milanović, jedan od najvećih Istrana 20. stoljeća". Predavanje, je pod nazivom "Božo Milanović, svećenik, političar, i nacionalni vizionar, otac hrvatske Istre uz 125. obljetnicu rođenja" održao prof. dr. sc. Stipan Trogrlić, voditelj pulske podružnice Instituta za društvene znanosti "Ivo Pilar". Nakon čitanja zapisa pod nazivom "Milanovićevi 'Božji međaši'" prigodan uvod izrekao je Slavko Vukmanov Šimokov. On je, uz iznošenje predavačeva *curiculum vitae*, podsjetio da je dvije godine ranije prof. Trogrlić u Rovinju održao predavanje o biskupu Jurju Dobrili.

Istra je imala sreću da je u 19. stoljeću imala Dobrilu, u 20. stoljeću mons. Milanovića, a hoće li se za neku ličnost tako moći reći i za 21. stoljeće, to ćemo tek vidjeti, rekao je prof. Trogrlić na početku predavanja. Započeo je istaknuvši značajne faze Milanovićeva života: vrijeme početka 20. st. do Prvog svjetskog rata, Milanovićovo djelovanje u tršćanskem razdoblju između dvaju ratova i Milanovićovo poslijeratno razdoblje. Ono što je Milanović smatrao kao dva absolutna prioriteta u svome radu, jer je to smatrao ključnim u

istarskom narodnom preporodu, bilo je priključenje Istre Matici Hrvatskoj i vraćanje Pazinskog sjemeništa i gimnazije. Kao dak Prve hrvatske gimnazije uključio se u Mahnićev Hrvatski katolički preporod, koji je u Istri imao svoje posebnosti, kršćanska načela zadojena hrvatskim duhom udahnuti čitavoj hrvatskoj Istri. U tom je kontekstu pokrenuo glasilo Naš rad. Početkom Prvog svjetskog rata Milanović se našao na udaru austrijske politike. Katolički pokreti toga doba mogu se razumjeti u kontekstu sukoba liberalnoga društva i povlačećeg katolicizma koji želi sačuvati prisutnost u segmentima društva. Milanović je kao dak veoma aktivno sudjelovao na susretima mladenačkih organizacija gdje je održao i predavanje pred 700 kolega. Njegov narodnjački stav zorno je izražen i gestom postavljanja hrvatske zastave na zvoniku u Krngi prigodom dolaska talijanskih okupatorskih snaga te isticanja crne zastavne nakon potpisivanja Rapalskog mira. U Trstu se njegova aktivnost u domoljubnim nastojanjima očituje u osnivanju Društva sv. Mohora za Istru koje je imalo intenzivnu izdavačku djelatnost jer se željelo, kako je Milanović naglašavao, da knjige budu pomoć narodu u borbi za opstanak. Njegovo sudjelovanje u političkim trenutcima prvog porača i tršćanskoj

krizi moguće je pravilno sagledati samo iz njegove perspektive, a to je stavljanje narodnih interesa čak iznad staleških, i jedino je u tom kontekstu moguće pravilno shvatiti njegovu kooperativnost i djelovanje prema političkim situacijama tih nadasve kompleksnih vremena, odnosno zašto je preferirao komunističku Jugoslaviju, a ne Italiju. Smatrao je da je to za dobrobit očuvanja hrvatskog nacionalnog identiteta. On je jednostavno želio iskoristiti svaku vlast samo u cilju očuvanja nacionalnog i vjerskog identiteta, naglasio je predavač te istaknuo kako mu je upravo zbog toga dodijeljen epitet "Oca Istre".

Nakon predavanja, kvintet Mješovitog zbora Franje Glavinića iz Rovinja otpjevalo je *Ave Maria*, a potom je umirovljena učiteljica Marija Sošić iznijela osobna sjećanja na mons. Milanovića u osvrtu pod naslovom "U krilu sjećanja obitelji Milanović i Sošić." Naglasila je kako je upravo on kod njezine majke inzistirao na njezinu školanju. Usljedila je kraća rasprava tijekom koje je iskazana želja da se u Hrvatskom društvu Franje Glavinića češće održavaju prigodni tematski sadržaji iz domene hrvatske povijesti. (G. K.)

Hrvatski istarski preporoditelji STJEPAN ŽIŽA

Smatrao je kako je za uspjeh hrvatskoga narodnog preporoda od velike važnosti raditi na razvoju gospodarskoga, a potom i prosvjetnog uzdizanja sela. Velika je važnost njegova preporodna djelovanja i istraživanje narodnih običaja, kao i prikupljanje hrvatskoga pjesničkog stvaralaštva i poslovica. Tako je sakupio ukupno trinaest svezaka rukopisa istarskih narodnih pjesama.

Učitelj i hrvatski narodni preporoditelj

Učitelj i hrvatski narodni preporoditelj Stjepan Žiža rođen je u Kosinožićima na Poreštini 29. kolovoza 1851. g. u mnogobrojnoj obitelji oca Petra i majke Lucije. Osnovnoškolsko obrazovanje započinje u kasnijoj životnoj dobi, odnosno s četrnaest godina, i to u Poreču, na nagovor biskupa Jurja Dobrile. Potom se dvije godine obrazuje u realnoj gimnaziji u Trstu, nakon čega nastavlja obrazovanje u tamošnjoj učiteljskoj školi. Ispit zrelosti završio je u učiteljskoj školi Kopru 1876. g. na talijanskom jeziku, postavši prvi Hrvat učitelj u Istri koji je završio četverogodišnju učiteljsku školu. S obzirom da je tijekom obrazovanja primao stipendiju, imao je obvezu šest godina raditi u javnim školama. Prvo zaposlenje S. Žiže bilo je u jednorazrednoj pučkoj školi u Rovinjskome Selu, gdje je uveo nastavu na hrvatskome jeziku, no, zbog nekoliko talijanskih tamošnjih obitelji, zadržao je i talijanski kao predmetni jezik. Do polaganja stručnoga ispita u travnju 1879. g. imao je status pripravnika, nakon čega je dobio trajno zaposlenje s pripadajućim stažem. Godine 1897. od strane Zemaljskoga školskog vijeća iz Trsta bio je premješten na otok Susak, s čime nije bio suglasan te je uložio žalbu. Ona je bila odbijena u ožujku iduće godine, uz napomenu da mu posao na Susku počinje 1. travnja 1898. godine. Nato, vidjevši da ne može izbjegći odlazak na Susak, moli odobrenje da školsku godinu odradi do kraja, pa će onda krenuti u novu radnu sredinu. Molbu je obrazložio svojim slabim materijalnim stanjem, odvojenošću od obitelji, što povećava troškove života, te štetnošću prekida djelovanja tijekom školske godine. Na Susku ga nalazimo 1899. godine, što je razvidno iz zapisa Frana Frankovića o svojem odlasku u posjet Žiži na Susak, kao i iz činjenice da je u ožujku 1900. g. ondje rođen Žižin sin Antun. Radni vijek ondje trajao mu je do 1903. godine, kada je umirovljen s ukupno dvadeset četiri godine radnoga staža.

Obiteljske tragedije

U međuvremenu Žiži su se zaredale obiteljske tragedije. Naime, godine 1896. umire mu supruga Elizabeta rođena Antončić, s kojom je od sklapanja braka 1881. g. dobio četvero djece. Prvo dvoje rođenih – kći Sofija i sin Radoslav – preminuli su, a nakon njih dobili su još dvojicu sinova: 1885. g. rodio se Petar, a 1888. g. Stjepan. Krajem 19. st. ušao je u brak s Katarinom rođenom Pucić, s kojom je dobio spomenutoga sina Antuna. Život na Susku, izoliranome od kopna, od redovite dostave hrane, od mljeka prijeko potrebnoga za stasanje djeteta, nadalje, od liječničke skrbi

i sl., znatno je otežavao život obitelji Žiža, stoga povratak u Istru za njih djeluje spasonosno. Naime, Žiža biva umirovljen te se s obitelji seli u Lindar. Kako se ondje upustio u gradnju obiteljske kuće te financirao školovanje svoje troje djece, uz postojeću mirovinu morao se ponovno aktivirati. Tako ga 1905. g. nalazimo na mjestu ravnatelja i učitelja privatne škole sv. Ćirila i Metoda u Fapcima u Poreštini. Dopis o namještenju potpisao je tadašnji tajnik Družbe Viktor Car Emin. Po završetku službovanja 1909. g. ponovno se vraća u Lindar.

Osnivač hrvatskih čitaonica

Žižino preporodno djelovanje upalo je u oči talijanskim vlastima, pa su ga na više načina pokušali zastrašiti i klevetama obezvrijediti njegovo prosvjetno djelovanje. Ipak, nisu mogli suzbiti njegovo aktivno društveno djelovanje. Upravo Žižinom zaslugom te uz pomoć Ferijalnoga akademskog društva u Pazinu, 6. veljače 1898. g. u Rovinjskome Selu otvorena je Narodna čitaonica, iz koje se razvila i knjižnica. Na njezinu osnivačkoj skupštini bili su i priпадnici druge generacije istarskih preporoditelja: Matko Laginja, Vjekoslav Spinčić i Matko Mandić, koji su postali i počasni članovi te čitaonice. Upravo zaslugom Žiže i njegovih sljedbenika ondje je uz folklornu sekciju osnovano i glazbeno društvo s tamburaškim zborom i seljanska limena glazba. Cjelokupno je svoje djelovanje Žiža popratio svojom poznatom uzrečicom: «*Pojmo, pojmo... niš ne stojmo.*» Godine 1893. sudjelovao je u osnutku čitaonice u Lindaru, kojoj je, prema zapisima Branimira Crnjenka, bio i predsjednikom. U govoru prigodom njezina osnutka, Žiža je, između ostalog, kazao: «*Citaonico! Čestitam ti dug život, da postaneš velikim i jakim stablom, da razširiš granje svoje nad milom našom domovinom i da djeca naša pod tvojim hladom u miru uživaju tvoj plod. Koja je dužnost čitaonice? Dužnost je čitaonice, da gaji ljubav do narodnosti i vjernosti Cesaru, kano marljivi brajdar svoje brajde.*» Smatrao je kako je za uspjeh hrvatskoga narodnog preporoda od velike važnosti raditi na razvoju gospodarskoga, a potom i prosvjetnog uzdizanja sela. Velika je važnost njegova preporodna djelovanja i istraživanje narodnih običaja, kao i prikupljanje hrvatskoga pjesničkog stvaralaštva i poslovica. Tako je sakupio ukupno trinaest svezaka rukopisa istarskih narodnih pjesama. Dio je njih objavljen u ediciji *Istarske narodne pjesme* iz 1924., dok je dio ostalog prikupljenog pisanog istarskog blaga objavljen u *Zborniku za narodni život i običaje Južnih Slavena* u izdanju Jugoslavenske (danas Hrvatske) akademije znanosti i umjetnosti (HAZU). Dio je njegova neobjavljena gradiva pohranjen u Odsjeku za etnologiju HAZU. Zapise je radio i prema naputcima Antuna Radića, glasovita pripadnika seljačke stranke i brata poznatoga hrvatskog političara Stjepana Radića. Sačuvana je i Žižina korespondencija s Antunom te brojnim kulturnim pregaocima širega istarskog prostora, među kojima i s čelnicima druge generacije istarskih preporoditelja – M. Laginjom i V. Spinčićem. Stjepan Žiža preminuo je 8. studenoga 1913. g. u Lindaru.

Obilježen Svjetski dan braka

Na inicijativu i pod pokroviteljstvom Svjetske zajednice bračnih susreta (Worldwide Marriage Encounter) Svjetski dan braka obilježava se od 1983. godine, druge nedjelje u veljači, a u sve se većem broju zemalja obilježava i tjedan braka, najčešće od 7. do 14. veljače. Od 2009. godine, zahvaljujući suradnji Ureda HBK za obitelj i Hrvatske zajednice bračnih susreta, i Hrvatska se pridružila tim zemljama, u nastojanju da se sve više otkriva vrijednost braka, njegov smisao i značenje, da se naglasi ljepota bračne vjernosti, žrtve i radosti u svakidašnjem bračnom životu. To se prije svega odnosi na kršćanske supružnike, koji su pozvani doživljavati bogatstvo Božjeg plana za brak i obitelj. Ove se godine Svjetski dan braka poklopio i s danom kada slavimo Svetu Valentinu. Taj dan, ta nedjelja, svečanije je proslavljen u župama Sveta Lucija i Svetog Jurja na Starom Pazinu. U Župi Svetog Jurja već je u četvrtak, prije Svjetskog dana braka, održano euharistijsko klanjanje za brak i obitelj. U objema su župama nedjeljno euharistijsko slavlje animirali bračni parovi čitajući misna čitanja i psalam, Molitvu vjernika te prinošenjem prikaznih darova. Velečasni Željko Zec istaknuo je u propovijedi važnost obitelji i skladna braka za

zajednicu i društvo koje samo na takvim zdravim temeljima ima izgleda othrvati se potrošačkom i hedonističkom duhu ovog vremena u kojem živimo.

Budite vjerni Stvoriteljevoj namisli

Posebno je istaknuo da bračni parovi budu vjerni Stvoriteljevoj namisli te da budu najprije oslonac u životu jedan drugome u dobru i zlu, u zdravlju i bolesti, a potom djeci čvrst oslonac sazrijevanja u životu i vjeri. Posebno je bilo upečatljivo kad su vrlo poticajnu Molitvu vjernika u Sv. Luciji izrekli supružnici i jedna supruga, s bračnim stažem od 10 do 46 godina, te mladi bračni parovi Okmaca i Mejak u Sv. Jurju. U Sv. Luciji prikazne su darove prinosili mlađi bračni par Nataša i Andrea Ladavac, i to dvije spojene svijeće, podsjećajući da su muž i žena kao bračni par pozvani biti svjetlo u svijetu, a najstariji bračni par koji je s nama svake nedjelje na misi, Milena i Anton Guštin, s 57 godina braka, prinijeli su na oltar vino i kruh, posebno ukrašen dvama prstenima i križem, čime se željelo istaknuti da je ljubav snaga koja čuva bračno jedinstvo, pojačava spremnost na davanje života za žrtvu te nadahnjuje druge na vjernost i jedinstvo. Na Starom Pazinu

bračni par Kristina i Augustin Ravnić, s tri godine braka, na oltar su prinijeli Bibliju, bračni par Mirjana i Elvis Švić, s 15 godina braka, donijeli su svijeće, srebrni jubilarci u braku Mirjana i Lučano Ujić prinijeli su vino, a na kraju su bračni par Milena i Mirko Kalac, koji su nedavno proslavili zlatni pir, na oltar prinijeli kruh. Čini nam se da je važno ovom prilikom napomenuti kako su i najmlađi, vjerouačna djeca iz Župe sv. Lucije, shvatili koliko je važna obitelj, da bez obzira na godine svatko od nas može nešto učiniti za obitelji u nevolji kako bismo ovaj svijet učinili boljim mjestom za život. Oni su samoinicijativno sve što su prikupili u maškarama: slatkiše i novac, kao i novac koji su dobili nakon što su prodali sakupljena jaja, darovali djeci obitelji Marinić iz Žminja, koja su nedavno ostala bez majke. Na taj su se način djeca priključila akciji odraslih župljana za pomoć spomenutoj obitelji.

Nakon tako sadržajnog i bogatog euharistijskog slavlja u objema su se župama okupljeni vjernici zadržali u ugodnom druženju uz kolače i piće, prema onoj staroj izreci: Ono što je lijepo, i Bogu je milo! (Mirjana Ferenčić i Agneza Majić)

Katolička crkva u Istri u vrijeme fašističkog i komunističkog totalitarizma (1920. – 1990.) – Progoni i stradanja

V. Odnos katoličke crkve u Istri prema nastupajućem partizanskom pokretu 1942./1943. godine

Kontakti predstavnika NOP-a s istarskim hrvatskim svećenicima do kapitulacije Italije

KPJ, kao rukovodeća politička snaga NOP-a, od samog početka oružanog otpora njemačkoj i talijanskoj okupaciji, u svoj program oslobođenja uključila je i Istru te je s tim ciljem u Istru slala "agente" koji su radili na stvaranju partijskih celija i podizanju ustanka. Partijskim je aktivistima od početka bila poznata antifašistička orientacija hrvatskog i slovenskog svećenstva. Računajući da idejno-svjetonazorske razlike, uime nacionalnih interesa, treba zanemariti, već u proljeće 1942., jedan od prvih organizatora NOP-a u Istri, Ljubo Drndić sastao se s tinjanskim župnikom Zvonimirovom Brumnićem. Sastanak je organizirala i pripremila pazinska partijska organizacija. I Drndić i Brumnić bili su svjesni da je to susret različitih svjetova, ali i potrebe i mogućnosti suradnje tih svjetova na temelju zajedničkog antifašističkog opredjeljenja i težnje za nacionalnim oslobođenjem istarskih Hrvata. Zato je Drndić slobodno pitao Brumnića na koje se svećenike NOP u Istri može osloniti.

Brumnić je poimence spomenuo Josipa Pavlišića iz Gologorice, Srećku Štifanića iz Sovinjaka, Leopolda Jurcu iz Trviža, Ivana Gala iz Kaldira, Milivoja Barakovića iz Kašćerge i Božu Milanovića, kojeg su fašisti konfinirali u Bergamo. O kasnijim svojim susretima s Brumnićem i kaldirskim župnikom Ivanom Galom Drndić je zapisao: "Bilo je razumljivo da se u toku jednog razgovora sa svećenicima Brumnićem i Galom nisu mogle otkloniti sve sumnje i predrasude. Međutim, bilo je osnovno steći međusobno povjerenje i otvoriti put suradnji. Po svojoj ideoškoj opredjeljenosti i pogledima na svijet hrvatski svećenici Istre bili su protivnici komunizma. Plašili su se

u biti Sovjetskog Saveza i crvenih zastava. Bili su provjereni antifašisti, ali za njih ni komunizam nije bio prihvatljiv. Međutim, u oslobođilačkom ratu protiv nacifašizma nije bila riječ o komunizmu, već o tome da se svlada nacifašizam, taj najokrutniji neprijatelj čovječanstva. Ateisti i pobožni ljudi morali su zbog toga nalaziti zajednički jezik i zajedničko antifašističko borbeno stajalište, bez obzira na razlike koje su među njima postojale i koje su u toku NOP-a povremeno izazivale krize, rasprave i oštре konfrontacije. To je tada i učinjeno, prve barijere su svladane, i za početak je to bilo dovoljno i značajno." Navedeno je Drndićev zapažanje višestruko zanimljivo. Predrasude i nepovjerenje, i onda kad su se uspostavljali kontakti i ostvarivala suradnja, bili su konstanta u odnosima vodstva NOP-a i hrvatskog i slovenskog svećenstva u Istri. Upućenost jednih na druge u borbi protiv fašizma i za ostvarenje nacionalnog programa rijetko je uspijevala maknuti idejne razlike. Bilo svjesno, bilo nesvesno, prisutno je bilo shvaćanje da ona druga strana ne nastupa iskreno i da ima rezervnu varijantu.

Katolička Crkva i istarski NOP do kapitulacije Italije

Kako je sve do kapitulacije Italije NOP marginalna pojавa u istarskoj stvarnosti, to je pitanje njegova odnosa prema Katoličkoj Crkvi više načelne nego praktične naravi. Pred kapitulaciju Italije u Istru dolaze tzv. "terenci", članovi KP-a, sa zadatkom ustrojavanja partizanske jedinice i organiziranja ustanka. Znajući za ugled i utjecaj svećenika kod običnog puka, stupaju u kontakt sa svećenicima kako bi ih oni povezali s narodnjacima – uglednim i poznatim nacionalnim djetalnicima. U tim susretima, kako sa svećenicima, tako i s narodnjacima,

umjesto klasno-revolucionarne retorike, u prvi plan stavljaju govor o nacionalnom oslobođenju. Svjesni su, naime, bili da je mobilizacija istarskih Hrvata i Slovenaca moguća na jasnom isticanju rješavanja nacionalnog pitanja, a nikako na marksističko-lenjinističkom, običnom istarskom čovjeku revolucionarnom govoru. Međutim, kako su rukovodeću strukturu NOP-a u Istri, uostalom kao i u čitavoj ondašnjoj Jugoslaviji, činili komunistički radikali, čiji je mentalni sklop funkcionirao na principu idejne čistoće, tj. potrebe razračunavanja s idejnim i klasnim neprijateljem, njihova je otvorenost prema svećenicima i narodnjacima, najčešće, bila samo taktički potez.

Negativan odnos prema svećenicima susrećemo u izvještaju Ivana Motike iz svibnja 1943. posланом Silviju Mileniću-Lovri, delegatu OK KPH za Hrvatsko primorje. Što je u tom izvješću fiktivno-propagandno, a što stvarno, teško je razabrati. Motika, naime, tvrdi da neki svećenici predvode pokušaje stvaranja organizacije slične "beloj gardi" koja bi se trebala suprostaviti NOP-u. Prema Motikinu mišljenju iza svega stoji Vatikan, što se da iščitati i iz navodnog boravka dvojice svećenika pred Uskršnjim otprilike mjesec dana prije nego je Motika pisao izvješće, na području s kojeg šalje izvješće. Svećenici su upozoravali seljake, nastavlja Motika, da ne vjeruju partizanima jer je ionako o poslijeratnoj sudbini Istre odlučeno na drugom mjestu. Koliko je to bilo moguće, svećenike su nastojali iskoristiti za dnevno-političke potrebe. "Glas Istre-glas istine, borbe i slobode", glasilo NOP-a u Istri, pokrenut u kolovozu 1943. radi mobilizacije svih zdravih narodnih snaga u narodnooslobodilačku borbu, već u 3. broju donosi dopis nekog anonimnog svećenika (potpisani kao NN). Autor "homage" svećeniku Šimi Milanoviću kojeg su

ubili Nijemci koristi da bi izrazio zadovoljstvo što nova (partizanska) vlast poštuje svećenike i slobodu. S obzirom da dopis nije potpisani, najvjerojatnije se radilo o promidžbi u cilju dobivanja kredibiliteta kod naroda, najvećim dijelom privrženog Crkvi.

Situacija nakon kapitulacije Italije

Vijest o kapitulaciji Italije izazvala je spontani općenarodni ustanak tijekom kojeg je čitava Istra, osim Pule, za samo pet dana (do 13. rujna 1943.) oslobođena od fašističke vlasti. Nasuprot uobičajeno prisutnom mišljenju o dobro pripremljenu i organiziranu ustanku, novija istraživanja pokazuju kako vodstvo NOP-a niti je znalo niti je moglo usmjeravati antifašistički otpor u Istri u rujnu 1943., pa su lokalni rukovodioci, i sami iznenadeni silinom narodnog otpora, nastojali usmjeriti narodni otpor i stvoriti vojne i političke temelje za novo-nastalo stanje. Povjesničar Mario Mikolić o tome piše: "U situaciji improvizacije i spontanosti, kad je sve ovisilo o pojedincima na terenu, događale su se i odmazde (...) nad fašistima ili onima koje je pučanstvo takvima držalo, zbog čega su stradali i nevini ljudi samo zbog toga što su bili imućniji ili ugledniji, ili odnarođeni Hrvati koji su se javno isticali kao Talijani. Kod nas se o tome vrlo malo pisalo, a znanstveno se nije istraživalo. No, u Italiji je na tu temu dosta pisano. Zbog nedostatka ili nama nedostupnih pisanih izvora teško bi bilo objektivno suditi o svakom pojedinom slučaju ili grupi, tj. da li je čistka vršena mimo politike i ideologije ili pak zbog najniže strasti osvete." O traumatičnim i tragičnim zbivanjima od početka rujna 1943., tj. od kapitulacije Italije, pa do početka listopada 1943., tj. njemačke ofenzive protiv NOP-a u Istri, biskup Santin izvijestio je papu Piju XII. Santinovo je viđenje zbivanja višestruko veoma zanimljivo. Za njega je partizanski pokret imao dvije osnovne tendencije: komunističku i nacionalističko-slavensku. Partizanske jedinice naziva tzv. partizanskim vojskom čiju jezgru čine slavenski komunisti izvan Istre. Njima je pošlo za rukom uvući u pokret domaće slavensko stanovništvo, neke Talijane, pa čak i žene. Prema Biskupovu mišljenju, "partizanski pokret je bez duše, na umjetan način montiran i dobrim dijelom potican izvana". U drugim je svojim navodima Santin realniji. "Iako slabo naoružani, s nesposobnim rukovodstvom, na brzinu okupljeni partizani, primjećuju Biskup, vjerovali su da se mogu suprotstaviti moćnjem njemačkom neprijatelju. To je dovelo do njemačke odmazde u kojoj je na tisuće ljudi stradalo, sela su popaljena, a gradovi porušeni. Svećenici su ostali uz narod da bi ga tješili i sprječili još veće zlo", zaključuje mons. Santin.

Duhovna obnova

ISUS KRIST JEDINI OSLOBODITELJ

BOLJUN U Župi svetog Jurja u Boljunu održana je duhovna obnova za tri župe: Dolenja Vas, Vranje i Boljun, 3. 3. – 6. 3. 2016.. Na ovoj su duhovnoj obnovi sudjelovali i vjernici iz drugih krajeva. Bilo je jako lijepo i snažan je bio prolazak Duha Svetoga. Duhovne su obnove jako važne za osvježenje župe. Tada mnogi dožive promjene i obraćenja u svojim životima i u rješavanju svojih tegoba i strahova. Velika hvala monsinjoru Milivoju Bolobaniću iz Zadra, koji je vodio duhovnu obnovu, što je prihvatio doći u ovu župu. Glazbom su duhovnu obnovu oplemenili Davor Terzić i Vesna Petrić Terzić (*Župnik don Jure Purkić*)

USKRSNUO JE! – Uskrslo tijelo Kristovo

(Usporedi KKC...)

445 Nakon uskrsnuća Isusovo božansko sinovstvo očituje se u moći njegova proslavljenja čovještva: On je „određen da bude silan Sin Božji duhom svetosti po uskrsnuću od mrtvih“ (*Rim 1,4*). Apostoli će moći ispovijedati: „Vidjeli smo slavu Njegovu, slavu koju ima kao Jedinorođenac od Oca, pun milosti i istine.“ (*Iv 1,4*)

476 Budući da je Riječ postala tijelom uzimajući pravo čovještvo, Kristovo je tijelo bilo ograničeno. Zbog toga ljudski lik Kristov može biti „stavljen pred oči“ (*Gal 1,3*). Na sedmom ekumenskom saboru Crkva je priznala zakonitim predstavljanje Njegova lika „časnim i svetim slikama“.

624 „Po milosti Božjoj, na korist svakog čovjeka, On je okusio smrt za sve.“ (*Heb 2,9*) U svom naumu spasenja, Bog je odredio da Njegov Sin ne samo „umre za naše grijeha“ (*1 Kor 15,3*) nego i da „okusi smrt“, to jest upozna stanje smrti, stanje odvojenosti svoje duše od tijela, od časa kad je izdahnuo na Križu do časa kad je uskrsnuo. To stanje mrtvog Krista, otajstvo je groba i silaska nad pakao.

641 Marija iz Magdale i pobožne žene, koje su krenule da miomirisnom pomašcu dovrše uređenje tijela Isusova, pokopanog u žurbi na Veliki petak uvečer zbog početka subote, prve su susrele Uskrsloga. Tako su žene bile prve vjesnice uskrsnuća Kristova i za same apostole.

Ovima se Isus ukazuje poslije, najprije Petru, zatim Dvanaestorici. Petar, pozvan utvrđivati vjeru svoje braće, vidi, dakle, Uskrsloga prije njih, i na temelju njegova svjedočanstva zajednica kliče: „Doista uskrsnu Gospodin, i ukaza se Šimunu“ (*Lk 23,34*).

659 „Gospodin Isus, pošto im to reče, bude uzet na nebo i sjede zdesna Bogu.“ (*Mk 16,19*) Tijelo Kristovo proslavljenje je već od časa uskrsnuća, kako dokazuju nova i vrhunaračna svojstva što ih ono otada trajno uživa. Ali za četrdeset dana, dok On s učenicima prijateljski jede i piye i poučava ih o Kraljevstvu Božjem, Njegova slava ostaje još zastrta pod prilikom obična čovještva. Zadnje ukazanje Isusovo završava konačnim ulaskom Njegova čovještva u slavu Božju simboliziranu oblakom i nebom gdje On otad sjedi o desnu Bogu. (*Priredo: Bib*)

USKRSNI BLAGOSLOV JELA – RADOST ILI MUKA?

Zajednica vjernika okupljena oko Gospodnjeg stola u Euharistiji treba nastaviti to okupljanje i poslije – kod kuće, oko obiteljskog stola. Zato se na kraju uskrsnog misnog slavlja blagoslivlja hrana, da bi se posvećivanje nastavilo i izvan zgrade crkve. Kad bi čovjek baš htio znati koje jelo nositi na uskrsni blagoslov, i koliko i zašto, morao bi pogledati u upute u Obredniku. Tamo bi našao, začudo, samo tri stvari: meso, sir i jaja. Zašto? Zato jer se nekad teško postilo tijekom korizme: nije se uskraćivalo samo meso i mesne proizvode, nego i mljekovo i mlijecne proizvode te jaja i takve proizvode. Ovaj je post bio jako težak.

S velikom se radošću isčekivao Uskrs i prvi zalogaji. Zato nije bila važna količina nego blagoslov. Nosilo se od svega toga pomalo s namjerom da svaki ukućanin dobije mali zalogaj blagoslovljenog mesa, sira i jaja, da mu prvi zalogaj bude blagoslovljen, a onda se jelo iste takve neblagoslovljene hrane dosita. Ta je hrana bila znak novine i obnove svega u Kristu, pa i međuljudskih odnosa, zajedništva koje se stvara oko obiteljskog stola. Prema tome, na blagoslov ne treba nositi „hrpe“ hrane i ne treba nositi baš sve vrste mesa i kolača i slastica i povrća i napitaka, itd. Torba s namircicama za blagoslov ne smije nam biti teret tako da se od straha, da nam netko nešto ne uzme, ne usudimo maknuti, ni u procesiju sa svijećama na početku „noćne liturgije“, ni na pričest jer je preglomazna i preteška da ju nosimo, ne možemo ju ostaviti u klupi... da zbog te torbe dodemo puno prije slavlja u crkvu kako bismo zauzeli sigurno mjesto s kojega se ne mičemo do samog kraja... Umjesto slobodnih i radosnih ljudi mrmljamo, postanemo stisnuti, zabrinuti, prikovani za torbu hrane. Uslast vam! (*Bib*)

Zlatni pir

BADERNA Dana 14. 2. 2016. u crkvi Rođenja Marijina u Baderni, supružnici Ljubko i Sekunda Ladan rođ. Sučić obnovili su svoje bračne zavjete nakon pedeset godina braka. Bio je to poseban dan ne samo za njih već i za cijelu župnu zajednicu budući da živimo u vremenu krize braka i obiteljskog života. Moderni trendovi nameću nam neprihvatljive oblike ponašanja, kao što su: neterminacija, izbjegavanje odgovornosti, bračne vjernosti, strpljivosti. Broj razvoda nezaustavljivo raste, obitelji se raspadaju. Sve je više samohranih roditelja. Država i društvo teško se nose s ovim problemom, a odgovor je prilično jednostavan – kažu slavljenici. Važno je uvažavati jedno drugo. Strpljivo rješavati probleme koje život donosi. Ohrabrivati kada dođu nevolje, a iznad svega u ljubavi podnosi. Supružnici Ladan zbog ratnih okolnosti izbjegli su iz svog mjesta i nastanili se u Bonacima gdje su se uključili u župnu zajednicu i aktivno djeluju. Imaju četvero djece i dvanaestero unučadi. Misno je slavlje predvodio velečasni Ivan Kramar, a zbor Milost iz Poreča učinio je ovaj dogadjaj još svećanjim. Crkva je bila puna vjernika, a ugodišnji ugoden i emotivan. Na kraju mise župnik je slavljenicima uručio prigodan dar, a vjernici su ih pozdravili toplim srdačnim pljeskom. (K. S.)

Svetvinčenat - jučer, danas

U izdanju nakladnika Josip Turčinović d.o.o. Pazin početkom ove 2016. godine izašla je knjiga mons. Ivana Milovana **SVETVINČENAT jučer, danas**. Riječ je o drugom dopunjrenom i bogato ilustriranom izdanju. Kroz *Pogled sa zvonika*, kako glasi naslov uvodnog teksta ovog poučnog, bogatog, lijepog i korisnog štiva, autor nam dočarava i približava život ljudi i običaja kraja koji je hrvatskom narodu darovao i blaženog Miroslav Bulešića.

POGLED SA ZVONIKA

S ovako povиšenog mјesta sve je kao na dlanu. Na sve se strane širi vidik po okolnoj visoravni. Uokolo blagi brežuljci i uvale, ispresjecani zidićima, pokriveni zelenilom livada i šumaraka, crvenilom oranica, žutilom usjeva. Od sjevera na jug kao rijeka teče srednjoistarska prometnica Pazin - Pula a drugih pet cesta račvaju se svaka na svoju stranu: sve se sjeću na ovome mjestu podno kaštela, na široku »placu« pred crkvom. Stoljećima se tako ovdje život odvijao, putnici su ovuda prolazili prema sjeveru i jugu, istoku i zapadu. Povorce su ljudi ovamo »u grad« dolazile i odavle odlazile u svoja sela i zaseoke porazbacane uokolo. Stoljećima je već ovo mjesto srce ovoga našeg kraja.

Plitka je zemlja ispirana kišama što se brzo gube u kraškom tlu, grijana suncem. »Čapi« ovaca prekrivali su nekad »komunale«, putevima su dostojanstveno hodali krupni »boškarini«.

Na ovom su tlu tolike generacije mukotrpno provodile svoj ljudski vijek. Ovdje smo odnjihani i mi u zelenilu ove trave i ovih šumaraka, pod teškim ljetnim suncem i pod udarima bure što nam ju je slala Učka, uz svirku roženica i miha, uza zvon staroga zvona, uz bugarenje ojaninanena.

Zato ovaj kraj volimo.

Knjiga se može nabaviti u prodavaonicama nakladnika Josip Turčinović d.o.o. Pazin u Puli, Poreču i Pazinu.

IVAN MILOVAN

U Puli održano „24 sata za Gospodina“

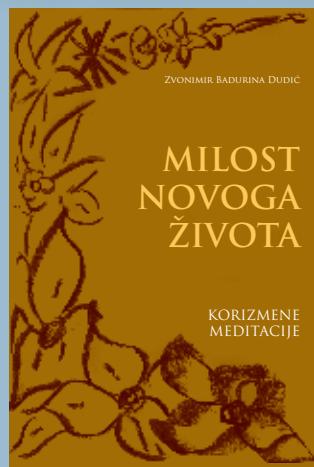
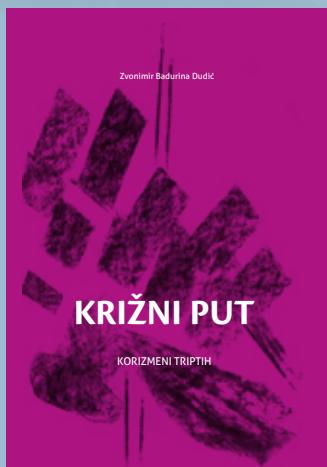
Akcija „24 sata za Gospodina“ u Puli je provedena u crkvi Madonna della Misericordia – Majke Božje od Milosrđa u starogradskoj jezgri. U organizaciji katedralne župe Uznesenja BDM bdjenje je započelo u petak 11. ožujka večernjom misom i trajalo je do večernje mise u subotu 12. ožujka. Bdjenjem su, u raznim fazama, prošli vjernici koji se običajeno u toj crkvi okupljaju na nedjeljnim misama te poneki drugi, osobito pripadnici različitih molitvenih zajednica i katoličkih udruga. Tako je i Pula bila povezana s čitavim svijetom u provođenju akcije „24 sata za Gospodina“ koju je za Godinu milosrđa predložio sam papa Franjo.

POSJETITE KNJIŽARE "JOSIPA TURČINOVIĆA"

KNJIGE KRIŽNOG PUTA

NOVO U KNJIŽARAMA "JOSIP TURČINOVIĆ"

U našim knjižarama u Pazinu, Poreču i Puli odnedavno možete nabaviti novi audio CD poznatog istarskog književnika, pjesnika i kantautora Daniela Načinovića. "BOUQUET" je naslov novog Danielovog CD-a te, kako i sam naslov sugerira, će se tu naći buket njegovih uspješnica nastalih u posljednjih nekoliko godina. Slušatelj će najvjerojatnije prvo potražiti hit *Va Opatije - In Abbazia* koju je Daniel izveo na Čansonfestu u Kastvu i odnio nagradu publike. No, za sladokusce i sve one koji prate Danielovo stvaralaštvo ne manje zanimljive su i skladbe poput *Opatijske Madonine*, *Kärtulinice* ili pak *Zadnji dani lita u portu*. Posebno dojmljiva je obrada tradicionalnog napjeva *Biži, biži maglina*, skladba izvanredne atmosfere. Na Cd-u se nalazi 14 kompozicija te za većinu njih Načinović je napisao i tekst i glazbu. CD je objavljen u izdanje Ogranaka Matice Hrvatske iz Pazina, urednik i producent je David Ivić. Sniman je u studijima U Rijeci, Šmrika, Puli, Gologorici i Pazinu, mastering potpisuje Aldo Špada. U pratećoj knjižici nalaze se svi tekstovi pjesama kao i svi relevantni podaci o autoru i onima koji su sudjelovali u projektu.

Radio Istra

Učka 96,9 - Pula 98,0 - Rovinj 88,0 - Buje 97,9
Umag 107,3 - Rabac 92,1 - Poreč 98,5

KAP ZA DOBAR DAN

- duhovna misao za bolji početak dana
- od ponedjeljka do subote u 06:30

PUTEVIMA VJERE

- središnja vjerska emisija
- petkom u 17:04

SUSRET S IZVOROM

- komentar nedjeljnog Esvangelja
- nedjeljom u 8:30